

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Radka Chalupová

Bakalářská práce

Freeparty jako realizace subkultury freetekno

Vedoucí práce: **Mgr. Martin Heřmanský**

Praha 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu, kterou jsem řádně citovala. Dále také prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 23. 6. 2011

Radka Chalupová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla srdečně poděkovat vedoucímu své práce Mgr. Martinu Heřmanskému, kterému jsem velice vděčná za jeho nesmírnou ochotu při řešení jakéhokoli problému.

1. Úvod.....	1
2. Shrnutí dosavadních výzkumů	2
3. Metodologie a reflexe výzkumu	3
Hodnocení kvality výzkumu.....	6
Etické otázky výzkumu	6
4. Teoretické ukotvení	7
Subkultura	7
Tradiční pojetí.....	7
Post-moderní pojetí	8
Subkultura freetekno	8
Subkulturní ideologie	9
Exkurz: číslo 23.....	12
Vizáž	13
5. Klasifikace freeparties.....	16
Freeparty	16
Privátní freeparty.....	18
Teknival	18
6. Aktéři freeparties	18
Soundsystém	18
Název.....	19
Členové.....	19
Počet a složení	19
Schopnosti	21
Finance a finanční zdroje.....	22
Soundsystém ve smyslu aparatury	23
Návštěvníci, účastníci a ti další	24
Generační vymezení.....	24

Návštěvníci versus účastníci	25
Ještěři	26
Další návštěvníci.....	30
7. Freeparty z pohledu jejích aktérů	31
Freeparty z perspektivy soundsystému.....	31
Návštěvníci.....	31
Místo	32
Zákony	33
Freeparty z perspektivy návštěvníků	33
Hudba	34
Atmosféra	35
Přátelé	36
Počasí	37
Doprava	37
Psi	37
8. Příprava privátní freeparty	38
Příprava materiálního zabezpečení	38
Informování o freeparty	38
Leták.....	39
Diskusní server	40
9. Průběh privátní freeparty	41
Začátek freeparty	41
Freeparty jako celek.....	41
Úklid	41
Zabezpečení.....	41
Odhlučnění	42
Činnosti	42

Parkoviště	42
Doprava	42
Výhody auta	43
Možnosti parkování.....	43
Spánek a další činnosti	43
Stěna	44
Stavění prvků stěny	44
Výzdoba	44
Backstage.....	45
Vybavení backstage.....	45
Agregát	45
Ohraničení	46
Venkovní backstage.....	46
Produkce hudby	46
Konverzace s návštěvníky	46
Další činnosti.....	47
Taneční prostor.....	47
Vybavení prostoru.....	47
Způsob tance	48
Performance a další činnosti.....	48
Bar	48
Vybavení baru	48
Nabídka baru.....	49
Význam baru pro SS	49
Když bar není	49
Ohniště	49
Výbava ohniště.....	49

Konverzace	50
Další činnosti.....	50
Okolí freeparty.....	50
Činnosti.....	50
Činnosti nezávislé na prostoru.....	51
Ukončení freeparty.....	51
10. Popis freeparty v kontrastu k privátní freeparty.....	52
Počet návštěvníků	52
Povaha freeparty z hlediska legality	52
Profesionalita aparatury.....	53
Velikost pozemku a množství „atrakcí“	53
Zázemí	54
11. Závěr	55
12. Použitá literatura a prameny.....	56
13. Přílohy.....	60
Tabulky	60
Obrázky	68
Mapky.....	76

1. Úvod

Tato bakalářská práce s názvem Freeparty jako realizace subkultury freetekno pojednává o freeparty (v množném čísle freeparties), jako o události, kterou se realizuje subkultura freetekno. Pod pojmem freeparties rozumím „určitý druh celonočních až několikadenních tanečních party, které se obvykle konají pod širým nebem, kde se nevybírání žádné vstupné a která je svými aktéry chápána jako alternativa k podobným komerčním akcím“. (Beaufort 2007:1-2)

Mé první seznámení s freeparty proběhlo už před mnoha lety, když mi bylo kolem osmnácti let. Tehdy mě kamarádi naložili do auta s tím, že jedeme prostě na nějakou party, vůbec jsem netušila kam jedu, neznala jsem pojem freeparty a o subkultuře freetekno jsem téměř také nic nevěděla. Jediné o čem jsem měla jisté povědomí bylo to, že se taková party koná pod širým nebem, že tam hraje nějaká muzika a že tam panuje uvolněná atmosféra. Ale nakolik uvolněná, to sahalo za hranice mých tehdejších představ. Byla jsem v šoku. Ale dalo by se říci, že v pozitivním smyslu. To místo mě fascinovalo. Byl to czarotek, freeparty pořádaná na svátek pálení čarodějnic, který se konal kdesi u Mělníka. Po tolika letech si celou party nevybavuji, ale v hlavě mi utkvěly určité momenty: místo party nemůžeme nejdříve najít, bloudíme; nejsou tu toalety; cizí kluk snědé pleti v lacláčových kalhotách se ke mně zvláště chová, asi si vzal nějakou drogu; návštěvníci se mohou uložit ke spánku kdekoli a nic je v tom neruší, spí na pytlích s odpadky a ráno v tanečním prostoru před bednami.

Byl to zážitek a od té doby jsem se takovýchto freeparties začala účastnit. Zjistila jsem, že mají mnoho podob, každá je svým způsobem originální a kouzelná a přitom je něco sjednocuje, svobodný duch. Každý si svoji party může udělat podle sebe, dává prostor k seberealizaci a kreativě.

Cílem mé práce je ukázat, jak se skrze freeparty realizuje freetekno subkultura. Tedy popsat, jak se freeparty ustanovuje, jak probíhá a jak se v jejím konání odráží subkulturní ideologie freetekno subkultury.

Na začátku této práce shrnu dosavadní výzkum, který se vztahuje k freeparties, v českém prostředí jsou to pouze akademické práce. Popíši metody, které jsem vzhledem k tématu své práce zvolila. Vymezuji subkultury a subkulturu freetekno, její subkulturní ideologii, tedy její

hodnoty a jak se tyto hodnoty v praxi projevují. Odbočuji k symbolickému číslu subkultury, dvacet trojce a nakonec se věnuji vizáži aktérů freeparties.

Freeparty ustanovují tři aspekty: organizující soundsystem , návštěvníci, kteří na freeparty přišli a prostor, ve kterém freeparty probíhá. Proto se další text zaměřuje právě na tyto aspekty. Charakterizují dva typy aktérů, kteří se prostřednictvím freeparties realizují, je to na jedné straně soundsystem, který freeparty organizuje a na druhé straně návštěvníci, kteří přišli konzumovat zábavu, ale pokud chtějí, mohou se zapojit do organizace a tím se stávají účastníky. Potom se věnuji faktorům, ke kterým v souvislosti s freeparty přihlíží pořadající soundsystem a ke kterým přihlížejí návštěvníci.

Nato se konečně dostávám k tomu, jak vypadá příprava na privátní freeparty z hlediska organizujícího soundsystemu a jak privátní freeparty probíhá. Jaké na freeparty vznikají prostory a co na nich probíhá za činnosti. V kontrastu k privátní freeparty pak popisují freeparty neprivatní, vyzdvihují aspekty, kterými se od sebe liší, a prostřednictvím těchto aspektů ukazují, jak široce mohou být freeparties pojímané. Na závěr zhodnocuji všechny poznatky, ke kterým jsem v průběhu své práce dospěla.

Poznámka k citování zdrojů: v práci používám tzv. anglosaský způsob citace. Pokud odkazují v poznámkách pod čarou, jedná se o výpovědi informátorů, úryvky z Diskusního serveru, případně novinové články, psané členy subkultury. Tímto způsobem graficky rozlišuji odkazy na literaturu a prameny, resp. data.

2. Shrnutí dosavadních výzkumů

České freeparties vznikly po vzoru zahraničních rave parties, které do České republiky dovezli Angličané. Studium rave parties se zabývala například Sarah Thornton, která se zaměřila na kulturu mládeže, která ravy a taneční kluby navštěvuje. Thornton upozorňuje na význam autentičnosti a snahy držet krok s dobou a prozkoumává složité hierarchie, které vznikají uvnitř sféry populární kultury. (Thornton 1996)

Studium rave parties se zabýval také Brian Wilson, který studoval rave prostřednictvím etnografického výzkumu během devadesátých let, aby popsal způsoby, jakými se mladí lidé účastní společenského a kulturního života na konci tisíciletí. (Wilson 2006)

V českém prostředí můžeme v podstatě mluvit jen o studentských kvalifikačních pracích. Před Czechtem 2005 bylo množství studentských skromné a měly široký záběr. Práce Brychtové

se zabývá přechodovými rituály subkultury techno ve srovnání s českými indiány (Brychtová, 2001). Šarkozyová chce seznámit širší veřejnost s životním stylem lidí, kteří freeparties navštěvují. (Šarkozyová, 2002) Cílem Hroudy je nahlédnout hnutí, které freeparties obklopuje, hnutí freetechno a to z hlediska historie, charakteristiky a kontextu hnutí. (Hrouda, 2004)

Vlnu zájmu o české freeparties odstartovaly události okolo freeparty s názvem Czechtek, která se konala v roce 2005. Tento zájem se zaměřoval hlavně na aspekty politické a právní a na obraz freeparty v médiích (Řeháček 2008, Ledabyl 2007, Kolářová 2008, Koubková 2008, Urbancová 2008, Balková 2007, Valenta 2009)

Zájem se rozšířil i na další témata, na pojmání freetechna jako subkultury (Haase, 2008, Zajdánková 2005), na způsoby, jakým subkultura techno komunikuje (Houdková 2008), na místo, které zauímají na freeparties drogy (Bednaříková 2010, Bukáčková 2007, Winkler 2006) a na další témata spojená freeparties, jako je travellerství (Kočandrle, 2009), DIY karneval (Brodilová, 2007), koncept nového kmene (Horká, 2007). Více přínosné jsou pro mě ale až práce, které jsou založené stejně jako můj výzkum na terénním výzkumu freeparty. (Balog 2009, Beofurt 2007). Všechny tyto výzkumy se dotkly různých témat, která s freeparty souvisí, některá témata jako např. historii freeparties opakovaly a rozšířily, ale žádný z nich nevěnuje úplnému základu, tedy tomu jak se hodnoty a normy subkultury freetekno realizují na samotné freeparty. Od její přípravy, po její průběh až po její konec. Tuto mezeru se snaží vyplnit moje práce.

3. Metodologie a reflexe výzkumu

Výzkum jsem zahájila v dubnu roku 2009 a byl ukončen v srpnu roku 2010. Specifika tohoto fenoménu jsem se rozhodla ukázat prostřednictvím etnografického přístupu na základě zúčastněného pozorování, neformálních rozhovorů a studia Diskusního serveru této subkultury.¹

Zjištění, jak se subkulturní ideologie subkultury freetekno v praxi realizuje, vyžaduje výzkumníkovu přítomnost na freeparties, z toho důvodu jsem zvolila etnografický výzkum., tedy „dlouhodobý stacionární výzkum realizovaný prostřednictvím kombinace zúčastněného

¹ Jehož název z důvodu zachování anonymity členů subkultury záměrně neuvádím

pozorování, neformálních a formálních interview, analýzy dokumentů a dalších technik sběru dat, užitých tak, aby pomohly osvětlit zkoumaný problém.“ (Heřmanský 2009)

Práci v terénu doplňovaly neformální rozhovory s návštěvníky a organizátory freeparties, především sloužily k navázání přátelského vztahu, ale také mi ukazovaly tzv. emickou perspektivu, kterou je potřeba odlišit od perspektivy vědce, tzv. etické. (Heřmanský 2009) Dále jsem se věnovala studiu textových i vizuálních příspěvků na Diskusním serveru.

V terénu jsem zaujímala pozici tzv. insidera, což je „osoba, která je sama členem kulturní, rasové, či etnické skupiny, kterou zkoumá“. (Jones 2006:1) Mezi účastníky freeparties jsem se mohla volně pohybovat, aniž bych vyvolávala nedůvěru nebo nervozitu nebo jiné nepříjemné pocity, které by mohl vyvolávat outsider, a rozuměla jsem tomu, o čem si povídají. Pozice insidera je zde žádoucí i z toho důvodu, že subkultura teknařů stojí mimo mainstreamovou kulturu, záměrně na sebe neupozorňuje a pro outsidera by bylo těžké k ní proniknout. Pozice insidera má ale taky svou nevýhodu, nevidíme věci, které nám připadají samozřejmé (Eriksen 2008:46). Při zkoumání subkultury, která je nám blízká, je tedy potřeba na ní nahlížet jako na neznámou, snažit se získat odstup.

V terénu jsem zaujala roli „*participanta jako pozorovatele*, kdy je výzkumník členem skupiny, kterou studuje a skupina si je jeho výzkumné činnosti vědoma“. (Kawulich 2005:7) Pro záznam pozorování jsem použila terénní poznámky. Terénní poznámky jsou chronologickým záznamem toho, co se děje ve zkoumaném prostředí, co se děje s tímto prostředím i toho, co se děje v pozorovateli. (Loffland and Loffland in Disman 2002:312)

K důležitým informacím a členům subkultury mě naváděl můj *klíčový informátor*, kterým byl můj partner. Klíčovým informátorem musí být někdo, kdo je respektován členy zkoumané společnosti a tito členové na něj musí pohlížet neutrálně, aby byl umožnil výzkumníkovi styk s dalšími informátory. (Kawulich 2005: 10) To můj partner jakožto člen soundsystému splňoval.

Pozorování bylo vedeno opakovaně formou účasti na freeparties, probíhalo od dubna do září 2009, a opět bylo obnoveno v dubnu roku 2010 a probíhalo do srpna roku 2010. Pozastaveno bylo z toho důvodu, že jelikož parties probíhají mimo uzavřené prostory, jejich sezóna začíná na jaře a končí na podzim, kdy je vhodné počasí. Pozorovala jsem, jak probíhá příprava na freeparty, co je potřeba všechno zařídit a udělat před jejich začátkem a po té, jak se freeparty utváří a jak probíhá. Délka pozorování se pohybovala od několika hodin až po téměř celý

víkend (s přestávkou na spánek). A bylo prováděno o víkendových dnech především ve večerních, nočních až ranních hodinách, jelikož v tuto dobu většina parties probíhá.

Nejvýhodnější je získaná data zaznamenávat co nejdříve, čím později jsou zaznamenávány, tím dochází k jejich většímu zkreslení. To mi ale terén neumožňoval. Nechtěla jsem být rušivým elementem tím, že bych si hned na místě zapisovala poznámky do sešitu nebo nahrávala na diktafon. Obávala jsem se, že by to mohlo vyvolávat nervozitu nebo nedůvěru. Nehledě na praktické důvody, kdy ve většině terénu bylo málo světla, a na poznámky bych neviděla. V průběhu večera jsem se snažila si v hlavě rekapitulovat důležité body a poznámky jsem si heslovitě zapsala až v momentě, kdy jsem se dostala do auta, měla jsem na ně klid, a zbytečně jsem na sebe neupozorňovala. Detailnější záznam jsem provedla až na počítači, v momentě, kdy jsem se dostala domů. Kromě popisu prostředí, prostoru, lidí a jejich interakcí jsem si vždy nakreslila i mapku místa. Přičemž jsem si byla vědoma, že moje záznamy i přes veškerou snahu nemohou být kompletní a plně objektivní, protože každý výzkumník nutně podává svůj obraz vidění situace. Navíc nemůže být přítomný u veškerého dění a jeho pozorování je tak vždy nutně selektivní.

Ve dnech následujících po party se k dané party objevovaly komentáře na Diskusním serveru, někdy i reporty, které jsem také podrobila kvalitativní obsahové analýze. (Altheide in Bryman 2008)

Získaná data jsem analyzovala metodou doménové analýzy (domain analysis) podle Jamese P. Spradleyho. Doménová analýza zahrnuje systematickou identifikaci toho, z čeho se sledovaná scéna² skládá a možných podkategorií. Tento proces seznamuje výzkumníka se scénou a nabízí systematickou metodologii k identifikování prvků a činností, které scénu ustanovují. Doménová analýza je „hledáním větších celků kulturního poznání“. Doménu Spradley definuje jako „symbolickou kategorii, která zahrnuje další kategorie“, tedy jako soubor kategorií, které spojuje určitý druh vztahu. Každá doména má tři složky. Zaprvé tzv. cover term, což by se dalo přeložit jako nadřazený pojem, za druhé tzv. included terms, které překládám jako obsažené pojmy. A za třetí významový vztah, mezi *cover term* a *included terms*. Významový vztah je na analýze to nejpodstatnější. V nasbíraných datech hledám vztahy a vycházím přitom ze sémantických vztahů definovaných Spradleyem. (Spradley 1980)

² Spradley užívá termínu scéna ve smyslu zkoumání kulturního prostředí

Analýzu jsem prováděla v průběhu celého výzkumu. Ve shromážděných datech jsem hledala významové vztahy a vytvářela jsem si seznam included terms, které příslušely k danému vztahu. Jelikož se v této subkultuře pohybuji déle, čerpala jsem také ze své vlastní zkušenosti a nápomocen mi byl i Diskusní server. Výsledky doménové analýzy jsou ve formě tabulek předloženy v příloze.

Hodnocení kvality výzkumu

Domnívám se, že etnografický výzkum využívající techniky pozorování a neformálních rozhovorů je v případě subkultury freetekno vhodnou výzkumnou strategií hned z několika důvodů. Předmět mého výzkumu vylučoval možnost použití více standardizovaných technik sběru dat. Na základě zkušeností s výzkumy, které zvolili ke sběru dat dotazník, poukazují na komplikace: specifický jazyk subkultury, riziko nepochopení výzkumným otázkám. Je třeba, aby došlo k porozumění, které umožní výzkumníkovi získaná data smysluplně interpretovat. Kromě těchto omezení kvantitativních technik jsou nevýhodné i vzhledem k opatrnosti a podezřívavosti členů subkultury při sdělování osobních informací, a to obzvláště při jejich sdílení formální cestou, jelikož se subkultura snaží zůstat stranou zájmu veřejnosti. Aby byli aktéři freeparties ochotni sdílet osobní informace, které je určitým způsobem odhalují, musí mít pocit, že se o ně někdo skutečně zajímá, že je výzkumník nechce využít pro vlastní cíle, musí to být pro ně srozumitelné a smyslupné. Teprve potom je možné získávat validní informace. Na druhé straně, nevýhoda kvalitativního výzkumu spočívá v tom, že jeho výsledky nelze generalizovat na širokou populaci. Výsledky mého etnografického výzkumu tak vypovídají jen o členech subkultury, se kterými jsem přišla do styku, a nejsou zobecnitelné na celou subkulturu. Přesto si troufám tvrdit, že se mi podstatné rysy subkultury freetekno a freeparties podařilo zdokumentovat (Srov. Nedbálková 2006 70-71)

Etické otázky výzkumu

Při každém výzkumu je třeba obeznámit studovanou skupinu s tím, že účelem pozorování je dokumentovat jejich činnosti. Když se výzkumník poprvé setkává se skupinou, měl by ji informovat, o tom, proč je tu přítomen, měl by s ní sdílet informace ohledně tématu výzkumu a zodpovědět jim případné otázky. (Kawulich 2005:8) Prakticky nebylo o výzkumu možné informovat úplně všechny subjekty, protože jich bylo velmi mnoho a s některými jsem nepřišla téměř do styku, ale hlavní participanty jsem o výzkumu informovala.

Další etickou povinností je zachovat anonymitu participantů v konečné zprávě a v terénních poznámkách, aby se nedali identifikovat. Dále je potřeba rozumět kulturním normám dané

skupiny. Aby zveřejněním určitých zjištění nedošlo k jejímu poškození. (Kawulich, 2005:9)
Pro subkulturu freetekno to platí dvojnásobně, jelikož se snaží zůstat stranou zájmu veřejnosti. Jakožto insider si trůfám tvrdit, že kulturním normám subkultury rozumím a celou dobu jsem dbala na to, abych informace, které by subkulturu mohly poškodit, neuváděla. U neformálních rozhovorů uvádím pouze křestní jména informátorů a žádné další informace. Přezdívky uživatelů Diskusního serveru a název Diskusního serveru neuvádím vůbec. Získaná data budu archivovat u sebe doma a budu s nimi nakládat v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů č. 101/2000 Sb.

4. Teoretické ukotvení

Tato kapitola předkládá teorie, ze kterých jsem ve své bakalářské práci vycházela. Jsou to teorie subkultury aplikované na subkulturu freetekno. Dále je to subkulturní ideologie, kterou subkultura freetekno zastává a které se pak realizuje prostřednictvím freeparties. A v závěru kapitoly se věnuji vizáži nositelů subkultury freetekno.

Subkultura

Tradiční pojetí

Představitelem tradičního vymezení subkultur byl Dick Hebdige a Birminghamská škola. Subkultury zde nebyly nahlíženy jako deviantní, ale jako projevující vzdor. Projev vzdoru odrážel třídní boj mezi buržoazií a proletariátem. Subkultury se podle této školy snažily odlišit na jedné straně od rodičovské dělnické kultury a na druhé straně od dominantní buržoazní kultury.

Subkultury se skládají ze dvou složek, ze subkulturní ideologie a stylu. Subkulturní ideologie je soubor specifických hodnot, které nositelé subkultur vyznávají, norem, kterými se řídí a postojů, jež vyjadřují. Subkulturní ideologie se pak projevuje prostřednictvím tzv. subkulturního stylu. (Heřmanský a Novotná 2011)

Styl je podle Hebdige tvořen třemi vzájemně propojenými složkami: vizáží, chováním a žargonem. Díky stylu se člen subkultury stává rozpoznatelný. Styl je vytvářen skrze tzv. brikoláž neboli jakési kutilství, kdy jsou jednotlivé předměty či prvky oděvu dávány do nových kontextů, čímž dostávají nový význam. Tento význam se liší od významu, který prvku vizáže připisuje majoritní společnost. (Heřmanský a Novotná 2011)

Post-moderní pojetí

Ovšem v dnešní době dochází k častému míšení stylů různých subkultur, čehož si všiml David Muggleton. Zatímco dříve byly jednotlivé subkultury jasně odlišitelné, v postmoderním světě dochází ve stále větší míře ke kombinování různých prvků oděvu, převzatých od často ideologicky protichůdných subkultur. V reakci na toho chování se objevil termín post-subkultury. (Heřmanský a Novotná 2011)

Významný koncept, který umožňuje pochopit současné subkultury je subkulturní kapitál Sarah Thornton, která vychází z Bourdieho. Aplikuje jeho ekonomický, sociální a kulturní kapitál majoritní společnosti na prostředí subkulturní. Subkulturním kapitálem jsou podle Thornton znalosti a předměty spojené s danou subkulturou, jejichž hromadění zvyšuje prestiž nositele subkultury a odlišuje jej od mainstreamové společnosti a od nositelů jiných subkultur. (Thornton in Heřmanský a Novotná 2011)

Subkultura freetekno

Pojem freetekno se mimo jiné se používá pro označení subkultury, která se kolem těchto parties pohybuje. Také můžeme mluvit o subkultuře freeteknařů či freetechnařů, teknařů nebo také technařů – analogicky opět podle hudebního stylu, nebo v širším významu o freetekno (freetechno) scéně.³ Podle Němce v naší zemi poněkud nesprávně označována jako freetekno scéna, které ve svém britském rodišti neřekne nikdo jinak než rave scene.⁴

„Když Dick Hebdige ve své zásadní práci o subkulturách, *Subculture: The Meaning Of Style*, píše o punkerech, že "schválně provokovali svou jinakostí, tím, že se stavěli coby vetřelci, nevyzpytatelní mimozemšťané", platí to o teknařích naprosto.“⁵

Ačkoli subkultura freetekno není podle Beauforta nijak konkrétně sociálně kriticky či protestně zaměřená, většina jejích členů je pocítuje nespokojenost s tím, jak vypadá současná majoritní společnost. Subkultura freetekno se proto snaží realizovat prostřednictvím svých vlastních způsobů. Prostřednictvím freeparties, DiY streetkarnevalu, provozováním internetových rádií a diskusních fór. Při setkávání u těchto společných zájmů se podle

³ Tento termín preferují členové subkultury. Nepoužívám ho tedy jako analytický (etický), ale (aktérny) emický termín. Srov. Bennet in Heřmanský a Novotná 2011

⁴ NĚMEC, Jan. One tribe, one vibe. *Britské listy* [online]. 31. 7. 2003, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW: <<http://blisty.cz/art/14905.html>>.

⁵ NANORU, Michal. CzechTek: symbolická válka. *MF Dnes*. 8. října 2005, Dostupný také z WWW: <<http://czechtek.bloguje.cz/223583-pokus-podivat-se-nejen-na-czechtekove-leto-z-odstupu-a-v-souvislostech-bez-pover-a-iluzi.php>>.

Beauforta vytvořila subkultura freetekno, která se výrazně odlišuje od dominantní společnosti. (Beaufort 2007: 14)

Pojmy dominantní společnost a subkultura ale nepředstavují podle Beauforta žádné dvě zřetelně ohraničené skupiny. Žádná subkultura nemůže existovat zcela nezávisle na kultuře dominantní, rovněž ani subkultura freetekno. Většina nositelů subkultury zastává ve společnosti nějaké role, jsou to často studenti či lidé s běžnými zaměstnáními a freeparty vnímají „pouze“ jako zálibu. Výjimku tvoří antisystémové kočující soundsystémy, ty ale v České republice téměř nenajdeme. (Beaufort 2007: 14)

Subkulturní ideologie

Subkulturní ideologie je soubor specifických hodnot, které nositelé subkultury vyznávají, norem, kterými se řídí a postojů, jež vyjadřují. Subkulturní ideologií se subkultura vymezuje vůči ideologii mainstreamové, některé její části upravuje nebo neguje. (Heřmanský a Novotná 2011) V subkultuře teknařů jsou subkulturní ideologií princip Do it Yourself, úcta, rovnost a vlastní pravidla.

Do it Yourself

Majoritní společnost jako společnost konzumní si zakládá na spotřebních, konfekčních či značkových produktech, oproti tomu teknaři hlasají Koncept Do it Yourself, v překladu „udělej si sám“ a zkráceně DiY či DIY. (Srov. Heřmanský a Novotná 2011) Koncept DIY představuje snahu o samostatnost a nezávislost. Členové subkultury jsou současnou podobou společnosti znechucení a chtějí se osamostatnit, prostřednictvím freeparty si chtějí si vytvářet vlastní zábavu, kterou si sami zorganizují podle sebe. Nechtějí, aby za ně někdo cokoli zařizoval a říkal jim, co a jak mají dělat, chtějí si to udělat po svém.⁶

Filosofie DiY prostupuje celé freeparties. Organizuje je soundsystém, který si vše zařizuje a financuje sám. Troufám si tvrdit, že je tou hodnotou, která se na prostřednictvím freeparties projevuje nejvíce. V textu dále uvidíme, jakých všech aspektů se princip DiY týká, od výběru místa konání freeparty, přes výrobu letáků a výzdoby až po zajištění vlastního občerstvení a úklid. Principem „Do it Yourself“ se neřídí ale pouze soundsystém, nýbrž i návštěvníci, většina z nich není pouhým konzumentem zábavy a na podobě freeparties se také podílí.

⁶ Do It Yourself: Techno scéna a ilegální parties. *Bristké listy* [online]. 5. 8. 2002, [cit. 2011-06-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/11192.html>>

Rovnost

Zatímco mainstreamová společnost klade důraz na výkon jednotlivce, kariérní postup a vládne v ní hierarchie, subkultura freetekno je celá prostoupena znaky rovnostářství. (Srov. Heřmanský a Novotná 2011)

Rovnost se projevuje ve společenství, které se na freeparty dočasně vytvoří. Rovnost panuje mezi členy soundsystému, nikdo není jeho hlavou, maximálně přirozenou autoritou.

Rovnost panuje mezi soundsystémem jako organizátorem a návštěvníky. Přestože freeparty organizuje soundsystém, do role organizátora jako toho, kdo by stanovoval pravidla pro návštěvníky a celou freeparty řídil se soundsystém nepasuje. Návštěvníci nejsou limitováni plotem, který by prostor freeparty ohraničoval, zaplacením vstupného, ani ochrankou u brány, jak je tomu na komerčních akcích mainstreamové společnosti. Nemají přikázáno, kde mají parkovat, kde si mají rozložit stan, kam mají jít na toaletu.⁷

Rovnost panuje mezi soundsystémem jako vystupujícím a návštěvníky jako publikem. Rozestavení soundsystémů na rovné ploše nemá organizaci, přijet a vstoupit může kdokoli. Hranice mezi návštěvníky a vystupujícími téměř neexistuje, dělí je pouze stěna hrajících beden, nedělí je žádné hrazení, vyvýšené pódium či bodyguardi jako na komerčních akcích. DJ je schován za stěnou, nepovažuje se ani není považován za profesionálního muzikanta či za rockovou hvězdu. Publikum si vybírá hudbu podle poslechu, ne podle jeho prestiže.⁸

Ani vizáží se členové soundsystému neliší od vizáže návštěvníků. Vizáží se často neliší ani muž a žena. Více ke vzhledu návštěvníků se vyjádřím v kapitole s názvem Vizáž. I role ženy v soundsystému může být stejná jako muže, pokud sama chce, nikdo jí nebrání. O roli ženy v soundsystému více pojednává kapitola Soundsystém.

Vlastní pravidla

Subkultura o sobě prohlašuje, že má svá vlastní pravidla chování, odlišná od pravidel majority, které považují za nespravedlivá či zbytečná.⁹

⁷ NANORU, Michal. CzechTek: symbolická válka. *MF Dnes*. 8. října 2005, Dostupný také z WWW: <<http://czechtek.bloguje.cz/223583-pokus-podivat-se-nejen-na-czechtekove-letu-z-odstupu-a-v-souvislostech-bez-pover-a-iluzi.php>>.

⁸ NANORU, Michal. CzechTek: symbolická válka. *MF Dnes*. 8. října 2005, Dostupný také z WWW: <<http://czechtek.bloguje.cz/223583-pokus-podivat-se-nejen-na-czechtekove-letu-z-odstupu-a-v-souvislostech-bez-pover-a-iluzi.php>>.

⁹ České tekno - specifika viděné očima insidera. *Britské listy* [online]. 12. 8. 2002, [cit. 2011-06-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/11257.html>>.

Uplatňování vlastních pravidel potvrzuje insider: *Jsem rád, že se zdekuju někde daleko od známek civilizace a tam si dočasně vytvořím svůj vlastní stát se svejma pravidlami a nejsem omezený žádným kempem, kde na mě čuměj cizí lidi, támhle nesmíš, tohle nesmíš, tohle musíš apod.*¹⁰

Podle Michala Nanoru teknaři většinou nejsou anarchisty, nicméně vyznávají jiný žebříček hodnot než většinová společnost. Nechtějí zastávat role, které jim přisoudil kapitalismus. Nezáměr o tyto role se projevuje například lhostejností ohledně hluku, na který si stěžuje majorita. Hluk slouží podle Nanoru k vyznačení teritoria, kterým se nositelé subkultury ohrazují proti společenským kritériím.¹¹

„Přenesou parties za město do volné přírody, bez předraženého vstupného, bez brutálních vyhazovačů, bez bariér, ať už fyzických (ploty ohraničující zónu platicích) nebo žánrových.“¹²

Úcta

Na místo soutěživého sebeprosazování v mainstreamu, které je bezohledné a drzé a které zdůrazňuje vlastní kvality a možnosti, teknaři projevují úctu. „Respect the people, respect the nature, respect the area.“ Čili respektuj lidi, respektuj přírodu, respektuj místo.¹³

Od počátků se rave scéna, na kterou freetekno scéna plynule navázala, řídí heslem "Peace Love Unity Respect", zkrácené také PLUR, neboli mír, lásku, soulad a respekt. Nezáleží na tom, odkud člověk přichází, důležité je, aby respektoval druhého člověka, podle hesla legendárního soundsystému Spiral Tribe: "One Tribe, One Vibe", což by se dalo přeložit jako jeden kmen spolu na jedné vlně.¹⁴

Co se zvláště netrpí je zasahování do techniky soundsystémů a DJovi do produkce. Uživatelé Diskusního serveru v reakci na videomateriál, kde jeden návštěvník sahá DJovi při hraní na

¹⁰ Diskusní server [online]. 8. 2. 2011 [cit. 2011-06-07].

¹¹ NANORU, Michal. CzechTek: symbolická válka. *MF Dnes*. 8. října 2005, Dostupný také z WWW: <<http://czechtek.bloguje.cz/223583-pokus-podivat-se-nejen-na-czechtekove-letu-z-odstupu-a-v-souvislostech-bez-pover-a-iluzi.php>>.

¹² NĚMEC, Jan . One tribe, one vibe. *Britské listy* [online]. 31.7.2003, ?, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW: <<http://blisty.cz/art/14905.html>>.

¹³ KELLYOVÁ, Irina. Od freefestu k mediateku. *A2* [online]. 2006, č.32, [cit. 2011-06-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/32/od-freefestu-k-mediateku>>.

¹⁴ NĚMEC, Jan . One tribe, one vibe. *Britské listy* [online]. 31.7.2003, ?, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW: <<http://blisty.cz/art/14905.html>>

gramofony: *Tak ten je na kopačku, bych neřek že někoho tohle může napadnout z fleku být člověkem co hraje tak jí má.*¹⁵ *Nejdriv naznací, pak odstrcit, pak delo...*¹⁶

Exkurz: číslo 23

Číslo 23, motiv a nejvíce diskutované číslo subkultury, vyvolávající neustálé dohady. Na tomto místě jsem se rozhodla mu věnovat trochu pozornosti. Číslo 23 je symbolem subkultury, zejména pro mladší ročníky aktérů freeparties a můžeme na něj narazit na mnoha místech. Na oblečení, napsané na zdi, vyobrazené na letáku, ve formě popisného čísla, vytetované na kůži, vyholené ve vlasech apod.¹⁷

Co se ale jeho původu týče, proč si subkultura vybrala právě toto číslo, dochází k neshodám. Přičemž nositelé subkultury často původ čísla 23 tají. Domnívám se, že původ čísla tají zejména ze dvou důvodů, buďto z nevědomosti anebo proto, aby subkulturu obestřeli záhadností a sami sobě zvýšili prestiž tím, že oni původ znají, ale jen tak ho někomu nesdělí. Nesdělí ho proto, že aby se dopátrali podstaty toho čísla, museli vynaložit jisté úsilí a pokud se o něj někdo zajímá, měl by ho podle nich vynaložit také. *Prosim to cislo 23 sem tu resil nedavno a nechci psat to stejny znovu... ve zkratce proste 90% lidi nevi vubec nebo mylny vyznam to tak vypada.. to at si kazdy pohleda na nejakym dobrym zdroji (wikipedie nee prosim).*¹⁸ Číslo 23 je tedy součástí tzv. subkulturního kapitálu, což jsou podle Sarah Thornton znalosti a předměty spojené s danou subkulturou, jejichž hromadění zvyšuje prestiž nositele subkultury a odlišuje jej od mainstreamové společnosti a od nositelů jiných subkultur. (Heřmanský a Novotná 2011)

Teorii jeho významu je několik. *Kdyz uz si to nakousnul tak 23 je dost stara a souvisi se zrozenim a vznikem noveho (2) a znicenim a zanikem stareho (3) - a je to venku, a je to tak a ne jinak :D rozvadet do podrobna to nebudu*¹⁹

O čísle 23 se ve své práci zmiňuje Hrouda. Hrouda vychází z numerologie, podle numerologie patří číslo 23k nešťastnějším číselným kombinacím. A karet, dle tarotů symbolizuje ženskou intuici a vládu. Pětka, tedy součet cifer značí velekněze. (Hrouda 2004)

K čísle 23 se dále vyjadřuje Žáková. O čísle 23 se podle Žákové vyjádřili jako první autoři R. Shea a R. A. Wilson v trilogii „Illuminatus“, což byli američtí anarchističtí spisovatelé, kteří

¹⁵ *Diskusní server* [online]. 18. 2. 2011 [cit. 2011-06-07].

¹⁶ *Diskusní server* [online]. 18. 2. 2011 [cit. 2011-06-07].

¹⁷ *Obrazové materiály*

¹⁸ *Diskusní server* [online]. 11. 4. 2011 [cit. 2011-06-07].

¹⁹ *Diskusní server* [online]. 11. 4. 2011 [cit. 2011-06-07].

psali konspirační teorie a jako první označili číslo 23 za boha chaosu. Proto si ho vybral soundsystem Spiral Tribe, zakladatel rave scény, jako jeden ze základních znaků, myslí si také Žáková. Spiral Tribe (také SP23) měl na začátku prý 23 členů a traduje se, že zakladatelům bylo v průměru 23 let a jejich systém měl výkon 23 kW. (Žáková 2010)

Dvacet trojka je podle Žákové dále provázaná s kontroverzní skupinou KLF. Skupina KLF po šokujícím chování na předávání cen Brit Awards v roce 1992 rozpustila a smazala veškeré nahrávky. Dne 23. 8. 1994 (1+9+9+4=23) odjela do Skotska, kde před televizními kamerami spálila miliony liber, které vydělala. Poté se zavázala mlčenlivostí, že o těchto penězích nepromluví 23 let. Dnes je skupina KLF chápána jako předchůdkyně new beatu, kterým položila základy ravu a později i hardcoru. (Žáková 2010)

Číslo dvacet tři souvisí podle Žákové rovněž s místem, kde se konaly první freeparties, poblíž silnice M23. (Žáková 2010)

Protože je podstata toho čísla tématem, které vždy jednou za čas opakovaně vystoupí a je diskutováno, dělají si někteří insideři z čísla 23 legraci a vymýšlejí si nové teorie. *Vy ste všichni upe mimo, 23 je podle Michaela Jordana, ktorej s tím číslem na zádech hrál basket za Yankees. Lidem od soundů se líbil styl jeho hry, tak nosili tílka s tím číslem. Tílka se nosej do dneška (podivejte na lidi od zahraničných soundů, ty se vyznaj) a 23 nosí už jenom krutoprišný technomaš'áci, pretože MJ mezitím hrál i s jinými čísly, takže to ztratilo smysl... prostě masová dmnc[demence].²⁰ 23 zavitu mela galakticka spirala ze ktery se transformoval prvni basak SP23²¹* V příloze přikládám komiksový vtíp. (obr. č. 1. s. 68)

Vizáž

Vizáž představuje podle Dicka Hebidge nejviditelnější a nejvýraznější složku tzv. subkulturního stylu. Vyjadřuje subkulturní ideologii svého nositele a demonstruje jeho identitu jako člena subkultury a odlišuje ho na jedné straně od majority a na druhé straně od jiných subkultur. (Heřmanský a Novotná 2011) Tato kapitola se věnuje celkovému vzhledu nositele subkultury freetekno, tedy oblečení, úpravě vlasů, ozdobám a doplňkům.

Členové subkultury na freeparty chodí oblečení většinou tak, jak chodí oblékáni ve svém běžném životě, ve svém volném čase. Často si na sebe ale berou obnošenější oblečení, u kterého nevadí, když se zašpiní nebo poničí. Muži obyčejně nosí kalhoty, ať už tzv. kapsáče, které mají hodně kapes, často tzv. maskáče, což jsou kapsáče potisknuté vojenskými barvami,

²⁰ *Diskusní server* [online]. 11. 11. 2009 [cit. 2011-06-07].

²¹ *Diskusní server* [online]. 31. 3. 2011 [cit. 2011-06-07].

nebo džíny či manšestráky, trička různých barev a nápisů, mikiny s kapucí a tenisky. Charakteristickým oděvem je víceúčelový šátek zvaný palestina. Co se barev týče, jedná se spíše o tmavší a přírodnější odstíny.

Oblečení nositelé subkultury vybírají s ohledem počasí. V chladných dnech a nocích nosí členové subkultury teplejší bundy. A naopak v teplejších obdobích se muži oblékají do kraťasů a triček, a pokud je velké teplo, sundávají si vrchní díl oblečení a jsou do půlky těla odhalení.

Oblečení žen je velice podobné. Zatímco v majoritní společnosti je kladen důraz na odlišení genderu, freetekno tyto rozdíly záměrně stírá, aby se vůči majoritní společnosti vymezilo. (Srov. Heřmanský a Novotná 2011) Kromě oblečení, které nosí muži, nosí ženy také sukně a při teplých dnech kombinují kraťasy a sukně s tričkem či tílkem, případně vrchním dílem plavek.²²

Zprvu se takovéto oblečení nosilo z praktických důvodů. Je pohodlné, cenově dostupné, snadno sehnatelné a nahraditelné, odpovídá klimatickým podmínkám a na tmavých a přírodních barvách není vidět špína. *Maskace nosim taky, sou levny, pohodlno a nevadi mi znicit jich 5 za rok. Palestinu nosim celoročne, pro jistotu taky maskacovou, jednak je vyrabi muj tata a taky je to bajecny doplněk proti nesvarum počasí. Nosim teknacky mikiny, protoze sou mi pohodlno a je to univerzalni moda :D*²³

Praktickým ohledem je také mít na freeparty při sobě mnoho užitečných věcí. *Ja znam naopak typka, ktery si koupil extra vestu za 5500tisice a schova si tam i 5 plzni, nekolik desitek gramu hulení, svacinu, sroubovak, kleste, kladivko, jednou z ni dokonce vytahl i karton startek .. energie sbalena na cesty tyvole:)*²⁴

Postupem času se ale z původně praktického důvodu stala rovněž módní záležitost. *Někdo objevil že maskáče za 7 kil vydrží všechno na světě a maj velký kapsy na dva lahváče kažou.. no a tak se lidi začaly opičít.. no a pak někdo zjistil že ta šála zvaná palestina je jakási deka když se rozloží a že to je praktická pomůcka na cesty. a tak se lidi začaly opičít.. :)*²⁵

Vizáž vyjadřuje subkulturní ideologii svého nositele, například estetiku DiY. (Heřmanský a Novotná 2011) Teknaři si své oblečení sami vytvářejí, upravují, snaží se ho vylepšit, zejména

²² Obrazové materiály

²³ *Diskusní server* [online]. 2011 [cit. 2011-06-07].

²⁴ *Diskusní server* [online]. 10. 12. 2010 [cit. 2011-06-07].

²⁵ *Diskusní server* [online]. 17. 2. 2011 [cit. 2011-06-07].

s ohledem na praktičnost. *Kamos nosil obycejny kabat ze sekace... a udelal si akorat vevnitř diru do podsivky... takže celý kabat byl jedna velká kapsa... nosil tam vodní dymky, bejsbolku, million dalších věcí... docela ten kabat smrdel... tak měl zevnitř vonavy stromeček do auta... a když už byl moc vyndány... tak jenom lehl do příkopu a kabatem se přikryl... ten umel diktovat ve stylu...*²⁶

Nápady podle konceptu DiY se netýkají ale pouze praktické stránky, ale také toho, jak pobavit či zaujmout. *Ja treba s sebou nosim na kalby vzdychky nejakou picovinu, kterou se da zabvit, nebo modni doplněk, naposled to byl nejakej klobouk a kravata, stojanek na noty a par pornacu misto not...*²⁷

Vizáž však není v rámci subkultury zcela homogenní. Podle podle Davida Muggletona umožňuje tzv. distinktivní individualitu, tedy odlišuje od sebe navzájem členy v rámci stejné subkultury. (Heřemanský a Novotná 2011)

Někteří nositelé subkultury, zvláště mladí ještěři, o kterých budu blíže hovořit v kapitole návštěvníci, kladou na vizáž přílišný důraz. Chtějí být identifikovatelní jako členi subkultury freetekno na první pohled, za což jsou u starších členů subkultury terčem posměchu. *Tenhle druh [ještěra] je poslední dobou dost rozšířenější proto dou na dračku mikyny s napisem TEKNO kdyby nekdo nahodou nepoznal ze je to ten teknař tak si to precte.*²⁸

Ovšem mnoho teknařů se shodne, že naprosto nevhodným prvkem vizáže jsou ozdobné doplňky typické pro jinou subkulturu, subkulturu kluberů. *Myslim ze ostudu delaj spis ty modelky a modelove ala disko s koziskama a dalsima srackama.*²⁹

Účes

Co se týče účesů, můžeme na freeparties vidět podobné účesy jako u běžné populace. Dále se objevují dredy a v menší míře rasta copánky a jiné účesy tvořené připlétáním různých materiálů do vlasů. Někteří návštěvníci si nechávají některé části hlavy vyholit, muži si často vyholují hlavu kromě temene, kde si nechávají vlasy růst či si na ně naplétají dredy. Jako pokrývky hlavy nosí ženy i muži bez rozdílu kšiltovky (často s kšíltem vysoko vzhůru), šátky a čelenky.³⁰ Pokrývky hlavy se volí opět s ohledem na praktičnost – vlasy při tanci a jiných

²⁶ *Diskusní server* [online]. 10. 12. 2010 [cit. 2011-06-07].

²⁷ *Diskusní server* [online]. 2. 3. 2010 [cit. 2011-06-07].

²⁸ *Diskusní server* [online]. 21. 1. 2011 [cit. 2011-06-07].

²⁹ *Diskusní server* [online]. 17. 12. 2008 [cit. 2011-06-07].

³⁰ Obrazové materiály

aktivitách nepadají do obličeje a kšiltovka je vhodným doplňkem proti vlivům počasí. Tím ovšem nevylučuji, že jde také o záležitost módy.

Úpravě účesu není na freeparty věnována velká pozornost, většina návštěvníků vlasy po prospané noci či dni nechává volně neupravené bez použití hřebenu, či je minimálně upraví např. svázáním do copu.³¹

Z oblečení a účesů vystupuje nejen hodnota DiY, ale také hodnota rovnostářského charakteru, kdy za prvé vypadají muži a ženy podobně, a na ženu nejsou kladeny zvláštní estetické nároky. A za druhé, kdy se vzhledem neliší členové soundsystemu od návštěvníků freeparty.

5. Klasifikace freeparties

V této kapitole vymezím základní pojmy, se kterými budu v textu dále pracovat. Alternativní hudební události dělím podle velikosti od nejmenší po největší na: privátní freeparties, freeparties a technivaly. Nejprve se ale vyjádřím k obecnějšímu pojmu freeparty, pak k privátní freeparty a nakonec k technivalu.

Freeparty

Termín Freeparty, který jsem vysvětlila v úvodu, není jediný pojem, se kterým se pro označení takovéto party můžeme setkat. Můžeme se setkat dále s pojmem freetechno party, který odkazuje k hudebnímu stylu techno, který je na těchto parties produkován. Výraz techno v první řadě označuje elektronickou hudbu vůbec. „V užším smyslu pak techno označuje žánr taneční elektronické hudby, vzniklý v sedmdesátých letech v Detroitu, jehož základem je monotónní rytmus, rychlý sled úderů, doprovázený samply³², ruchy a jinými zvuky; jeho rychlost se nejčastěji pohybuje kolem 140 až 200 i více bpm³³.“ (Hrouda 2004: 15) V médiích potom můžeme narazit na pojem technoparty.

Ještě častěji se objevuje pojem freetekno party, který opět vyplynul z hudebního stylu, v tomto případě z hudebního stylu tekno, který je na těchto akcích ještě více preferován. Hudebního styl tekno se vyvinul z technu, oproti technu je rychlejší, temnější, na druhou stranu ale zase melodičtější. (Wimmer 2006: 16). Já volím raději termín freeparty, protože je to termín, který lépe označuje charakter celé události. Ostatní výrazy redukují událost

³¹ Zúčastněné pozorování

³² Samply jsou zlomky jiných skladeb nebo nahrané zvuky, které se používají v elektronické hudbě, podobně jako výstřižky jiných děl v kolážích.

³³ beats per minute (úderů za minutu)

hudebními styly, které sice na těchto akcích převažují, ale nejsou jediné a v repertoáru některých soundsystémů se dokonce vůbec nevyskytují.

S vymezováním události hudebními styly nesouhlasí rovněž členové subkultury, která se kolem těchto událostí pohybuje. Alexandr Budka tvrdí: „Techno mě baví, ale trochu mi vadí názvy akcí jako CzechTek, CzaroTek, protože scénu příliš úzce vymezují. Mnohem víc se mi zamlouvá označení freeparty a pestřejší pojetí akcí.“³⁴

Ani insider Jan Němec záměrně neužívá výraz technoparty, toto označení je pro něj silně zavádějící, jelikož může vzbuzovat představu, že akce je monotematicky stylově vyhraněná pouze na techno, i když akcím tohoto typu tato hudba dominuje. Ačkoli se to nezdá, žánrová škála hudebních skladeb je pestrá a široká: reggae, dub, hip-hop, bhangra, latino, nu-jazz, breakbeat, jungle, breakcore, garage, house, trance, techno a všechny jeho požánry.³⁵

Můžeme se také setkat se zkrácením na freetekno či freetechno a to i v oddělené formě: free tekno a free techno, i se zkrácením na tekno či techno. Dále existují výrazy jako ilegální a poloilegální parties, ty vycházejí z předpokladu, že tyto parties v jistém smyslu porušují zákon. U většiny těchto názvů se objevuje anglické slovo free, které v angličtině znamená volnost a svobodu, právě volností a svobodou se tyto parties vyznačují. Předpona free je důležitá i z toho důvodu, že tyto parties odlišuje od parties, které jsou založené na podobném hudebním žánru, jsou ale komerčního zaměření a charakteristické pro jinou subkulturu, subkulturu kluberů.

V Kanadě a Anglii, odkud se k nám freeparties dostaly, se používá pojem rave (rave = bláznit, řídit, ale také staroanglické označení pro "čarodějnické sloty") či rave party.³⁶ (Wilson 2006) Co se týče slangové mluvy, příslušníci subkultury používají pro označení freeparty pojmy jako *akce, axe, kalba, mejdan, mejdlo, rychta, fričko, téňo*.³⁷

³⁴ BUDKA, Alexandr. Dobře udělaný začátek sezony. *A2* [online]. 2006, 19, [cit. 2011-06-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/19/dobre-udelany-zacatek-sezony>>.

³⁵ NĚMEC, Jan. One tribe, one vibe. *Britské listy* [online]. 31. 7. 2003, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW: <http://blisty.cz/art/14905.html>.

³⁶ NĚMEC, Jan. One tribe, one vibe. *Britské listy* [online]. 31. 7. 2003, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW: <<http://blisty.cz/art/14905.html>>.

³⁷ *Diskusní server* [online] [cit. 2011-06-07].

Privátní freeparty

Pokud je freeparty menšího rozsahu, čili hraje tu pouze jeden, nebo maximálně pár menších soundsystémů (kolem 4kW), na menší ploše (několik metrů čtverečních) a pro méně lidí (kolem 50 lidí za celý víkend), můžeme mluvit o privátní freeparty, zkráceně o privátu.

Teknival

Pokud je freeparty naopak většího rozsahu, čili hraje zde více soundsystémů (tři až desítky), ty jsou také větší (nad 4 kW) často z různých zemí, trvá několik dní (většinou déle než víkend) a koná se na větším pozemku (několik stovek metrů čtverečních), můžeme mluvit o tzv. teknivalu nebo také technivalu, analogicky opět podle hudebních stylů. Také existuje pojem freefest. Dalo by se říci, že teknival je takovým festivalem elektronické taneční hudby. Teknival s názvem Czarotek, kterých se koná po republice několik, zahajuje 30. dubna na svátek pálení čarodějnic sezónu freeparties. Jiné teknivaly dostávají název podle země, ve které se konají – Czechtek, Slovtek, Poltek, Ukrajinatek, Bulgariatek atd.

6. Aktéři freeparties

Abychom mohli porozumět fungování freeparties je dále potřeba porozumět dvou skupinám lidí, které se na freeparties vyskytují. Je to soundsystém, který freeparty organizuje a návštěvníci, kteří se na ní přišli pobavit. Nejprve blíže vymezím soundsystém, po té návštěvníky a dále se vyslovím k faktorům, ke kterým obě skupiny ohledně freeparty přihlížejí.

Soundsystém

Soundsystém, zkráceně také sound, systém či SS má dva významy. 1. Je to sdružení několika lidí, přátel, kteří se různými způsoby podílejí na organizaci freeparties a financování aparatury. A 2. je to název pro celou hudební aparaturu, kterou toto sdružení vlastní a ze které na freeparties hraje.

V této kapitole se zaměříme na první bod: na soundsystém ve smyslu sdružení přátel.

Zaměřím se na to, jaká si soundsystémy dávají jména, kdo jsou členové soundsystémů, kolik členů mají a kolik soundsystému je vůbec v České republice a konečně jaké je jejich genderové složení. Dále popíši, jaké jsou pro jejich fungování nezbytné schopnosti. A na závěr se vyjádřím k tomu, jakými způsoby freeparties financují.

Název

Každý soundsystem má svůj název, který má nějaký význam. Název může odkazovat na hudbu, zvuk, např. Fatal noise, Nadzvuk, nebo konkrétněji na hudební žánr, který soundsystem preferuje, Shotek, Smutekk, Spratek (tekno). Dále na místo, odkud soundsystem pochází, např. Gardenzitty (Zahradní město), DWC (Dejvice), Strahov. V neposlední řadě na vztah k drogám např. Triptekk (LSD), Mushroom (lysohlávky). V názvech se objevují také symboly subkultury, např. Dvojka trojka (číslo 23), Spiral (spirála), Spiritual (spirit/špirit, něco jako duch, atmosféra), Zkryton zquadra, Squadraspeciale, Trabanda (skupinové uspořádání).

Členové

Ačkoli hlavní náplní a důvodem existence soundsystemů je organizování a účast na freeparties, členové soundů se jako přátelé stýkají i mimo jejich rámec. Soundsystem vzniká na základě přátelských interpersonálních vazeb mezi jeho členy, kterým se slangově říká *systemáci*. Hranice příslušnosti k soundsystemu však nejsou pevně stanovené, naopak jsou volné a propustné, když chce někdo s něčím přispívat, může se zapojit.³⁸

„Je to decentralizovaná svobodná mobilní komunita lidí, kteří jsou spolu spojeni komunikačními kanály, sdílejí své schopnosti a zkušenosti“ a kteří mají vlastní pravidla.³⁹

Jsou to většinou studenti, nebo zaměstnaní lidé, kteří mají hudbu jako svého koníčka. V jiných zemích existují kočující soundsystemy, kde jejich členové bydlí a žijí v obytných vozech a cestují po své zemi či zemích. V Čechách ale moc těchto tzv. travellerů nenajdeme, protože Češi mají tendenci k usedlému způsobu života. Nehledě na to, že Čechy jsou natolik malé, že vážně míněný tzv. travelling tu nemá význam.⁴⁰

Představa o pravém členovi soundsystemu vypadá následovně: *Kdo necourá přes léto dodávkou po Evropě, nekradě u benzínky, nemá 8 psů, neprodává fet a zimu netráví v Maroku sjetej se svou lejdý [partnerkou], tak není žádný systemák, ale levná kopie.*⁴¹

Počet a složení

Počet členů soundu se může různit. Minimálním počtem jsou dva lidé, ovšem existují i soundy tvořené více než dvaceti lidmi. Počet členů je navíc variabilní, složení soundsystemu

³⁸ Zúčastněné pozorování

³⁹ České tekno - specifika viděné očima insidera. *Britské listy* [online]. 12. 8. 2002, [cit. 2011-06-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/11257.html>>.

⁴⁰ České tekno - specifika viděné očima insidera. *Britské listy* [online]. 12. 8. 2002, [cit. 2011-06-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/11257.html>>.

⁴¹ *Diskusní server* [online]. 9. 6. 2011 [cit. 2011-06-10].

se v průběhu jeho existence mění. Jeho fungování může ovlivnit i zásah zvenčí. Mám tím na mysli například případ, kdy v průběhu freeparty zabavena aparatura policejními orgány a členové mohou být soudně stíháni.⁴²

Z genderové hlediska jsou soundsystémy složené především z mužů. Je to podle Kellyové většina mužů, kteří veřejně mluví za soundsystém a počtem převyšují ženy. Nicméně ženám se v ničem nebrání, jde pouze o rozhodnutí té které z nich, jakou roli pro sebe uvnitř soundsystému najde. To, že si vybírá nejčastěji roli pouze partnerky člena soundsystému je její pohodlnost. Typickým vzorcem je to, že ženy vaří jídlo a vychovávají děti a muži stavějí bedny. Přesto se najdou mnohé výjimky, kdy ženy řídí nákladní auta, stavějí zvukové aparatury, svářejí různé skulptury a stejně jako muži se nebrání nelegálním aktivitám.⁴³

Během svého výzkumu jsem zaznamenala ženy většinou v pasivnějších úlohách. Ovšem souhlasím s Irinou Kellyovou, že je to jen jejich výběr, až na jejich fyzická omezení - bedny a ostatní aparaturu prostě neunesou. Kromě toho si myslím, že jejich pasivita vyplývá především z nezájmu o technické záležitosti. Není mi znám žádný soundsystém složený výhradně z žen, ale z neformálních rozhovorů vím, že ženy se mohou uplatnit dobře na baru a je mi známa jedna DJka.⁴⁴ Sama jsem měla možnost si hraní na několik minut vyzkoušet.

Kolik soundsystémů je v České republice se můžeme jen dohadovat, jelikož žádná spolehlivá databáze neexistuje. Server freetekno.cz sice jednu databázi uveřejňuje, ale je neaktualizovaná a mnohé odkazy na stránky soundsystémů jsou již nefunkční. Mnoho z těchto soundů se rozpadlo, mnoho jich naopak přibývalo a některé zde svůj odkaz nemají.⁴⁵ Odhadem by si daly počítat snad na desítky až stovky.

Podle Kellyové není „přehnané tvrdit, že návštěvnost českých freeparty, ale i počet českých sound systémů ukazuje na to, že česká freetekno scéna je alespoň z tohoto pohledu nebývale silná. Každým rokem přibývají takřka desítky nových partiček a mít přesný přehled už snad ani není možné.“⁴⁶

⁴² Neformální rozhovor, Pavel, 15. 5. 2010

⁴³ KELLYOVÁ, Irina. Nemyslete, ale jednejte. *A2* [online]. 2008, č. 9, [cit. 2011-06-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2008/9/nemyslete-ale-jednejte>>.

⁴⁴ Neformální rozhovor, Jana a Pavel 3. 8. 2010

⁴⁵ *Freetekno* [online]. [cit. 2011-06-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.freetekno.cz/>>.

⁴⁶ KELLYOVÁ, Irina. No system. *Bristké listy* [online]. 20. 9. 2004, [cit. 2011-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/19809.html>>.

Schopnosti

Podílení se na chodu soundsystému může mít mnoho podob. Soundsystémy fungují na rodinné bázi. Člověk nemusí rovnou v něčem extra vynikat, aby pro sebe našel v rámci skupiny upotřebení. Zatímco u jiných subkultur se podle Kellyové projevuje zřetelná hierarchizaci uvnitř komunity, tak v rámci soundsystému se objevuje jen jakási přirozená autorita, která ale nemá neotřesitelnou pozici. Je jedno kdo má na starosti jaké úkoly, zda někdo hraje či jen tahá bedny nebo pomáhá za barem. Může tu vyniknout každý bez výjimky, nehledě na pohlaví a talent.⁴⁷

Pro chod soundsystému jsou třeba následující dovednosti: produkce hudby, schopnost zapojit aparaturu, schopnost řídit motorové vozidlo, to znamená vlastnit řidičský průkaz.

Hudba

Hudbu nevytváří jednotlivci či hudební skupiny živým zpěvem nebo hraním na hudební nástroje, nýbrž DJ, který k produkci hudby používá počítač a různé přístroje, kde má připravené tracky a „jen“ je pomocí efektů a počítačových programů různě upravuje a míchá dohromady.⁴⁸

Aparatura

Aparatura je složitá, skládá se ze soustavy reprobeden, zesilovačů, počítačů, efektorů, světel, zdroje napájení a dalších věcí. K tomu, aby byl člověk schopen vše správně zapojit, jsou potřeba alespoň základní elektrotechnické znalosti. Vše musí nejenom fungovat, ale také splňovat základní bezpečnostní předpisy.⁴⁹

Transport

Jak vyplývá z předcházejícího odstavce, aparatura obsahuje hodně věcí a ty je potřeba na místo konání nějak dopravit. Převážejí se autem, které má soundsystém k dispozici, ať už vlastním, nebo alespoň vypůjčeným. Ideálním vozem je dodávka a na větší dodávky je také potřeba vlastnit řidičský průkaz skupiny C.⁵⁰

Propagace a další pomoc

K dalším žádoucím schopnostem patří výroba a distribuce letáků, které zvou na konkrétní freeparty, výroba výzdoby, zajištění baru, kde bude na freeparty podávat občerstvení, výpomoc se stavěním a rozestavěním stěny a s úklidem. Tyto záležitosti ale už nemusí mít na

⁴⁷ KELLYOVÁ, Irina. Nemyslete, ale jednejte. *A2* [online]. 2008, č. 9, [cit. 2011-06-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2008/9/nemyslete-ale-jednejte>>.

⁴⁸ Zúčastněné pozorování

⁴⁹ Zúčastněné pozorování

⁵⁰ Terénní poznámky

starosti přímo člen, ale může s nimi vypomoci někdo z přátel či návštěvník freeparty. Vráťím se k nim blíže později.

Finance a finanční zdroje

Jak jsem se již zmínila v kapitole Členové, pro tuto komunitu je pořádání freeparties koníčkem, nedá se mluvit o činnosti za účelem zisku. Je to ale finančně velmi náročné, aparaturu a pořádání těchto parties si soundsystém financuje sám ze svých zdrojů, dle principu DiY. „Teď jsme měli nějaký problémy, neměli jsme prachy vůbec žádný, taky podle toho vypadal náš poslední mejdan, který jsme dělali.“⁵¹ Soundsystém nemá a ani nestojí o žádného sponzora. *Myslím že spousta soundů si bude dělat kalbu furt DIY, v tom je ta krása proč to děláme, že nebudou potřebovat nějaký sponzory atd.*⁵²

Aparaturu je třeba průběžně zkvalitňovat. Cílem je, aby se stále rozrůstala, měla vyšší výkon a silnější zvuk. Péče o ni je velice nákladná. Financování se ovšem netýká jen samotné aparatury, nýbrž i samotného zázemí, jak pro členy soundsystému, tak pro účastníky freeparties. Tím, z čeho se aparatura a zázemí skládá, se zabývám v následující kapitole.

Finanční zdroje

Většina dnešních soundsystémů má trvalé zázemí – mnoho z jejich členů má trvalé bydliště a zaměstnání, případně ještě studují. Peníze tedy soundsystémy čerpají převážně ze svých výplat či příjmy. Některé z těchto příjmy jsou nelegální, nepřiznané státu, a pro kočující soundsystémy jsou dokonce tyto činnosti cíleně jedinými zdroji peněz, protože nechtějí podporovat stát. Například vydávají desky, opravují auta a tisknou trička.⁵³

Tyto desky, trička, další předměty a občerstvení pak soundsystém prodává na improvizovaném baru, který provozuje na freeparty vedle zvukové aparatury. Peníze vydělané na baru jsou tedy dalším zdrojem financí. Ovšem k tomu, aby se stal podstatným zdrojem financí, musí být ještě splněna následující podmínka – návštěvníci na něm musí utratit své peníze. „Undergroundová scéna je ale už od svých počátků založena na vzájemné podpoře a všichni rozumní lidé vědí, že když si přivezou s sebou nějaké nakoupené zásoby, tak že na

⁵¹ SOKÁČOVÁ, Linda. ...nenechat se sežrat soukolím systému. *Britské listy* [online]. 19. 9. 2004, [cit. 2011-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/19810.html>>.

⁵² *Diskusní server* [online]. 29. 1. 2011 [cit. 2011-06-10].

⁵³ SOKÁČOVÁ, Linda. ...nenechat se sežrat soukolím systému. *Britské listy* [online]. 19. 9. 2004, [cit. 2011-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/19810.html>>.

tom trati právě jejich oblíbený soundsystém a že právě kvůli tomu by už příští akce nemusela proběhnout.“⁵⁴

Rozhodně ale nelze tvrdit, že by se prodejem na baru soundsystém obohacoval. Úspěchem je to, když si členové prostřednictvím baru vydělají peníze, které do dané freeparty investovali. Peníze, které se vydělaly navíc, se opět investují na provoz. *My co vyděláme tak 80% vrazíme zpět na novou techniku a rekonstrukci všeho co je potřeba, zbytek de na splacení úvěru za zvuk a žrádlo.*⁵⁵

Finančními zdroji jsou dále různé půjčky, sociální dávky, případně peníze, které některým členům poskytne rodina. (viz tab. č. 1, s. 60) V nouzovém případě členové komunity musejí improvizovat. *Já zrovna tet prodal svoje auto abych mohl upgradnout basy, páč jinak prachy na to nejsou.*⁵⁶

Soundsystém ve smyslu aparatury

V této kapitole se podíváme na soundsystém ve druhém významu, kdy je soundsystémem myšlena zvuková aparatura, kterou spolu přátelé vlastní a ze které produkují na freeparties hudbu. V této kapitole vysvětlím, z jakých komponent se tato aparatura skládá.

Základem aparatury je soustava reproboden (výškových, středových a basových), zkráceně beden. Dále se aparatura skládá ze železných konstrukcí na zavěšení světél, obrazců, projekčních pláten a stroboskopů. Součástí aparatury jsou dále gramofony, zesilovače, mixážní pulty, ekvalizéry, PC sestavy, kabeláž. A pro montáž je potřeba vlastnit příslušné nářadí. Jelikož se freeparties pořádají ve volné přírodě či opuštěných objektech je důležitou součástí aparatury také alternativní zdroj elektřiny, mobilní benzínový agregát. Jeho cena je však příliš vysoká a proto ho některé soundsystémy přímo nevlastní a na freeparty si ho pouze vypůjčí.⁵⁷

Půjčovat si lze i ostatní přístroje a jiné doplňky. Za určitý poplatek a zálohu jsou k dispozici ve specializovaných půjčovnách, ale pokud mají členové soundsystému známosti, mohou si je vypůjčit od přátel či jiného soundsystému.⁵⁸

⁵⁴ NĚMEC, Jan. One tribe, one vibec. *Britské listy* [online]. 31. 7. 2003, [cit. 2011-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://blisty.cz/art/14905.html>>.

⁵⁵ *Diskusní server* [online]. 29. 1. 2011 [cit. 2011-06-10].

⁵⁶ *Diskusní server* [online]. 29. 1. 2011 [cit. 2011-06-10].

⁵⁷ Zúčastněné pozorování

⁵⁸ Zúčastněné pozorování

S možností vypůjčení techniky vystupuje otázka, od kdy si skupina nadšenců pořádajících freeparty má právo říkat soundsystem. Podle mého informátora jsou minimem, ze kterého by se soundsystem měl skládat vlastní bedny.⁵⁹

Jiný insider si ale myslí, že je potřeba víc. Především mu vadí neopodstatněné vychloubačné chování, soundsystem si musí nejdříve něco sám vybudovat. Reaguje na fotku a pochvalné hodnocení skromně vybaveného soundsystemu: „*Co je na tom jako dobrýho, srát se s tímhle na freetekno? Tak já si koupim stan, 4 bedny za 250,- (z toho dvě bedny ukradnu kámošovi), vymyslím si ten nejoriginálnější název systemu (SOUNDTEK SOUND CREW), a budu jezdit maximálně 3 km od svého bydliště, opišu si celej links (rozuměj: webové stránky) od jinýho systemu v mém okrese, jenom je tam nenapišu, aby mi náhodou nedělali konkurenci a budu si ještě od nich pučovat pípu (přes jinýho člověka, aby o tom neveděli). Ale hlavně, že sem napsanej na FREETEKNO.CZ“⁶⁰*

Celou výbavu skladují členové soundsystemu u sebe doma, ve sklepních prostorách, garážích nebo pokud mají k dispozici, ve zkušební místnosti. V den, kdy pořádají freeparty naloží techniku do přepravního vozu a odvezou na místo konání. Zde bedny vyskládají na sebe do výšky tak, že vytvoří tzv. stěnu. Před stěnou vznikne taneční prostor, spolu se stěnou pak tento prosto tvoří tzv. stage. Za stěnu se pak umístí všechny přístroje a vytvoří zázemí pro DJ, tomuto prostoru se říká backstage. Síla zvuku stěny se pak vyjadřuje v kilowatech a bývá uvedena na letáku, který zve návštěvníky na freeparty. Minimálně by měl soundsystem dosahovat zvuku kolem 4 kW, ovšem existují i soundy dosahující zvuku nad 30 kW.

Návštěvníci, účastníci a ti další

V této kapitole se budu zabývat širokou skupinou lidí, která freeparties navštěvuje. Scénu můžeme zaprvé rozdělit na dvě generační skupiny, které se od sebe liší různým důrazem, který kladou na ideologii a na styl. Za druhé je třeba odlišit běžného návštěvníka od účastníka freeparty. A nakonec, za třetí, pojmenuji a charakterizuji výrazné postavy, jejichž prostřednictvím je kritizováno neadekvátní chování členů subkultury. Největší kritice čelí návštěvník zvaný ještěř.

Generační vymezení

V předcházejících kapitolách jsem vysvětlila, co je to subkulturní ideologie a styl. Styl a ideologie jsou vzájemně propojené, nicméně dochází mezi nimi k jistému napětí. Toto napětí

⁵⁹ Neformální rozhovor, Pavel, 14. 6. 2010

⁶⁰ *Diskusní server* [online]. 2. 6. 2010 [cit. 2011-06-10].

podněcují členové subkultury v okamžiku, kdy na tyto dvě složky kladou rozdílný důraz. K rozporu dochází mezi zejména mezi mladšími nositeli subkultury, kteří se zajímají více o styl a staršími nositeli subkultury, kteří obvykle kladou důraz na ideologii. Toto napětí se nazývá *problémem autenticity*. Zastánci stylu vnímají jako neautentické zastance ideologie a naopak. Obě dvě skupiny se považují za ony „opravdové“ členy subkultury, zatímco ty druhé považují za „pozéry“ (starší ty mladší) nebo za „odrodilce“ (mladší ty starší). (Heřmanský a Novotná 2011)

Problém autenticity vystupuje i mezi dvěma generačními skupinami, které se stýkají na freeparties. Zejména jednosměrně, starší technaři vytýkají mladším technařům přehnané zdůrazňování stylu a nedostatečné přihlížení k ideologii.

Nejmladší generace technařů se podle představitele starší generace ke scéně dostala spíše přes reportáže v televizi, které „voní zakázaným ovocem“, nežli z přesvědčení. Na freeparties přijíždí podle něj spousta náctiletých, kteří pouze mezi sebou soutěží, kdo požije více drog a a kteří kladou důraz jen na to, že mají na sobě to „správné“ oblečení. Říká se jim *techňata* nebo také *kinderi*.⁶¹

„Přes generační a názorové odlišnosti všechny spojuje DIY přístup – o svou zábavu se chtějí starat sami, ne za ni platit těm, co ji organizují na klíč. Tato myšlenka dokáže oslovit jak idealistickou mládež ze střední třídy, tak děti ulice, pro které je příležitostí, jak se nenásilně do něčeho zapojit a překonat svůj sociální handicap. Posledních několik let je na letních free akcích vidět i větší počet účastníků s dětmi.“⁶²

Návštěvníci versus účastníci

Další dvě skupiny, se kterými se můžeme setkat na freeparty jsou návštěvníci a z nich vydělující se účastníci. Běžný návštěvník je osoba, která je pouze pasivním konzumentem zábavy, někdo kdo se přišel na party pouze pobavit, aniž by něčím k její realizaci přispíval. Zatímco účastník se na party nějak podílí, a to jakkoli, přispět lze různými způsoby. (viz tab. č. 2, s. 61)

⁶¹ NĚMEC, Jan. One tribe, one vibe. *Britské listy* [online]. 31. 7. 2003, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW: <<http://blisty.cz/art/14905.html>>

⁶² BUDKA, Alexandr. Dobře udělaný začátek sezony. *A2* [online]. 2006, 19, [cit. 2011-06-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/19/dobre-udelany-zacatek-sezony>>

Free scéna bourá hranice klasického principu kapela versus publikum. Návštěvníci na freeparty nechodí pouze konzumovat, ale rovněž vytvářet. Každý může být hvězda, stačí se zapojit, přijít se svojí hudbou, pochlubit se se svými malbami, nebo udělat fireshow, cokoli návštěvníka napadne.⁶³

„I když se návštěvník nechce stát přímo účinkujícím, k čemuž mnohdy stačí působivý vzhled, odvážný tanec, popřípadě žonglování, musí k zábavě vynaložit jisté úsilí. Akce je tak dobrá, jak si ji kdo udělá.“⁶⁴ Zde opět vystupuje princip DiY, kdy freeparty vypadá podle toho, jakými způsoby se návštěvníci zapojí.

Člověk nemusí být na nic talentovaný, může vypomoci s čímkoli, například s úklidem. *V nedeli se zacalo tak mozna kolem 10 sklizet, tak jsem nafasovala rukavice a zacala uklizet bordel, kterého ale nastesti nebylo nijak extra zavratne mnozství, jelikoz se stage cely vikend pravidelne uklizela...pan buh zaplat.*⁶⁵ Zde vystupuje další hodnota subkultury – úcta k přírodě.

Ještěři

Specifickou a výraznou podskupinou zejména těch mladších návštěvníků jsou tzv. ještěři. V otázce autenticity je jim starší generací vytýkána preference stylu nad ideologií.

Pro starší členy subkultury jsou tito ještěři terčem posměchu, který je formulován v analogii biologického názvosloví. *Berme jesterologii jako nove odvetvi herpetologie. Dosud vime o jesterech, ze se maskuji, vetsinou ma jejich maskovani co do cineni s rocnim obdobim, jejich mimikry jsou obdivuhodne. Nekteri z nich dokazou behem jedne akce zmenit az nekolikrat svou barvu, hlavne proto, ze jsou pripraveni na veskere pocasi - proto nekteri nosi pres dlouhe kalhoty kalhoty kratke, obvykle jine maskacove barvy.*⁶⁶

Kritice je v tomto kontextu podroben přílišný důraz na styl. To se týká zejména šátku zvaného palestina a „maskáčových kalhot“. *Dalsim dulezitym znakem jestera...je samozrejme PALESTINA a s tou se bud primo rodi z basovych beden znamych ci mene znamych sound systemu nebo za nimi vyhrezne pozdeji (neco jako placenta). Zatim neni znam pripad, kdy by*

⁶³ BUDKA, Alexandr. Dobře udělaný začátek sezony. *A2* [online]. 2006, 19, [cit. 2011-06-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/19/dobre-udelany-zacatek-sezony>>.

⁶⁴ BUDKA, Alexandr. Dobře udělaný začátek sezony. *A2* [online]. 2006, 19, [cit. 2011-06-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/19/dobre-udelany-zacatek-sezony>>.

⁶⁵ *Diskusní server* [online]. 4. 5. 2009 [cit. 2011-06-09].

⁶⁶ *Diskusní server* [online]. 2008 [cit. 2011-06-09].

*se jester zrodil z jine, nez basove reprobedy.*⁶⁷ *Identifikace: obvyklé plazi mimikry (palestina, maskáče apod.*⁶⁸ (viz příloha, obr. č. 2, s.69)

Kritizována je také snaha o demonstraci subkulturního kapitálu. Subkulturní kapitál ještě demonstruje zaprvé formou připevňování letáků na oblečení, které zvou na konkrétní freeparty. *Důležitým znakem - (mozna funguje podobne jako roztazene pavi peri) - je letak na nejbližsi akci, na kterou pujde, popr. na rychtu, kterou nedavno navstivil a vyndal se "jaxvine"* [byl silně pod vlivem alkoholu či drog]. *Ten byva viditelne pripevnen, bud na ksiltu cepice, ktery musi byt natocen v uhlu 23°, nebo na ledvince dotycneho jedince.*⁶⁹

A za druhé ho demonstruje formou prezentace subkulturních znalostí, resp. jeho ukotvení v subkulturních sociálních sítích. *Svrchni dil obleceni je vetsinou potisknut motivem beden, robotu, ci nazvem nejoblibenejsiho Sound Systemu, ze ktereho samozrejme kazdy jester zna osobne minimalne jednoho Krutoprisnaka* [ironicky člověk s vysokou prestiží] *a vzpomene si alespon na jednu hustou prihodu z kalby s nim.*⁷⁰

Vycházím-li ze škály, rozlišující stupně angažovanosti u subkultury punkerů, mohu podobně teknaře rozdělit za ty buď „z centra scény“, „z periferie scény“ nebo „parazitující na scéně“. (Srov. Kložárová in Heřmanský a Novotná 2011) Teknaři „z centra scény“ se aktivně zajímají o subkulturu freetekno. Zajímá je hudba, jsou členi soundsystému či alespoň aktivními účastníky freeparties, sledují tematické filmy, literaturu, Diskusní server. To je ona starší generace teknařů, hlavní kritik. (Srov. Heřmanský a Novotná 2011)

Teknaři „z periferie scény“ jsou často mladí začínající teknaři, kteří mají o freetekno scéně minimum informací (*techňata, kindeři*) či se „technařsky“ stylizují pouze příležitostně, např. právě na freeparty. Tito lidé znají obvykle pár nejznámějších soundsystémů a svůj lokální soundsystém, jehož freeparties v okolí svého bydliště navštěvují. Subkulturní ideologie je nezajímá, technařské atributy své vizáže volí nahodile bez ohledu na styl, o hudbu a dění na scéně se příliš nezajímají. (Srov. Heřmanský a Novotná 2011) Představitelem tohoto typu teknaře je ještě diskotékový. *Nedávný výzkum v oboru lyzardologie* [lizard = v angličtině ještě] *zjistil, že: "klasický ještěř frýčkovský aka lyzardus freepartus (z lat. pozn autora) prochází evolucí vyznačující se změnou maskování. A to kupodivu za tzv. "normální lidi". Tento trend nastal po masivní invazi diskotékových dětí do jejich přirozeného prostředí.*

⁶⁷ *Diskusní server* [online]. 2008[cit. 2011-06-09].

⁶⁸ *Diskusní server* [online]. 2008[cit. 2011-06-09].

⁶⁹ *Diskusní server* [online]. 2008[cit. 2011-06-09].

⁷⁰ *Diskusní server* [online]. 2008[cit. 2011-06-09].

Někteří se dokonce asimilovaly a vzniknul podruh, ještěr diskotékový aka lyzardus davidus michalus (z lat. pozn autora). Tento podruh se vyznačuje jinou stavbou maskování, avšak chování zůstalo stejné (např: nadměrná konzumace drog a alkoholu, zejména kapitána Morgana. pozn. autora.⁷¹*

Ti, které lze označit „parazitující na scéně“, se o teknařskou subkulturu nezajímají vůbec. Pouze zneužívají její vizuální atributy jako záminku pro asociální způsob života, pro nějž je typické žebrání, často nadměrná konzumace alkoholu a jiných omamných látek a omezené hygienické návyky. Freetekno je pro ně asi jen přetvářkou, která dává jejich způsobu života ideové zdůvodnění. (Srov. Heřmanský a Novotná 2011)

Představitelem této postavy je ještěr zvaný ekonomický. Jeden exemplář na freeze festu mě inspiroval k popsání nového druhu ještěra: "Ještěr ekonomický" Tento druh teknoplaza je nejčastěji k vidění po ránu, kdy se v doznívajícím drogovém opojení obnoví některé mozkové funkce (mezi nimi hlavně návrat do reality). Tvorovi nejspíše dojde, že nemá prachy na piwko xnídani neasy/chálku/cička[jídlo a cigarety] a tak začne sbírat v okolí beden pohozené lahváče či zálohované kelímky. Když jich má dostatek, tak je vyráží do nejbližšího obchodu nebo baru směnit za cenné pochutiny. Identifikace: obvyklé plazi mimikry (palestina, maskáče apod.)... pytel s cinkajícím obsahem, popřípadě vypité lahve od piva po kapsách...Pozor! Snadná záměna s "ještěrem pravým" ⁷²

Ostatními členy subkultury jsou tito parazité odsuzováni jako *špíny, socky, vyndanci, mašťáci vymocněnci a vyndanci*. Uživatel Diskusního serveru v reakci diskuzi ohledně pomoci člověku v nouzi: *Tak to je zase tezky. kdybych mel chodit za kazdym co se nekde na technu vali, tak bych taky nemusel delat nic jinyho, ze jo. samozrejme- bejt slepej vuci cemukoliv asi ne, ale fakt nepolezu za kazdym vymocnencem a nebudu se ho ptat, jaxi slape.*⁷³

Tyto termíny se mohou překrývat s termínem ještěr. *Našla jsem tady jednoho vyndance z léta z STB party... Váže se k němu srandovní historka. Hrozně moc se tam zprasil chemií (jak je vidět na fotce) a přijel si tam pro něj jeho táta. Ještěr nechtěl jet domů a utekl mu do lesa.*⁷⁴

Stavy nebo dokonce životní období těchto lidí se pak analogicky nazývají: *vymocněnost, vyndanost, mašťáctví*, podobně také *ještěrství a vymožino*[termín mrož dále v textu]. *A Vite*

⁷¹ Diskusní server [online]. 17. 10. 2009 [cit. 2011-06-09].

⁷² Diskusní server [online]. 22. 9. 2010 [cit. 2011-06-09].

⁷³ Diskusní server [online]. 27. 11. 2009 [cit. 2011-06-09].

⁷⁴ Diskusní server [online]. 25. 1. 2011 [cit. 2011-06-09].

*jak se pozna opravdova vyndanost? Ze prijdete v nedeli domu a v pondeli zjistite ze nemate boty.*⁷⁵ *Vyndanej jak suplik s ponozkama*⁷⁶

Prostřednictvím ještěra zvaného falešný je dále kritizováno nerespektování pravidel. *Všimli jste si, že dnes ikdyž návštěvník akce má maskáče, palestinu atp tak stejně se nechová jako ještěr? podle mě jde o rozdělení druhů a jakési mimikry... asi se nám ještěr frýčkovský rozdělil na dva druhy.. ještěra pravého a ještěra falešného... pro toho prvního je freeparty alfa i omega.. chápe jak to chodí a drží se "pravidel" ... ztmco ten druhý bere freeparty jen jako místo kde se může vyřádit, a "pravidla" nerespektuje.*⁷⁷

Návštěvník se může bavit, ale musí přitom dodržovat následující pravidla: pomáhat, nedělat nepořádek, naopak ho uklízet a respektovat soundsystem. *Pravidla bych asi označil za jakýci kodex ještěra: užij si párty neb od toho se dělají; pomoz, když je to nutné a nejlíp bez vyzvání; nedělej bordel; nelez do backstage; přidej pomocnou ruku se sběrem bordelu po lidech co ho dělají.*⁷⁸ Zde se v praxi projevuje hodnota úcty, úcty k přírodě a úcty k lidem a přístrojům.

Ještěrka versus ještěrice

Ženským ekvivalentem ještěra není termín ještěrka, nýbrž ještěrice. Ještěrka je obecně označení pro mladou a pohlednou návštěvnici freeparty. *No jako pro me "jesterka" a "jester/jesterice", jsou taky trosku jine pojmy a ta holcina na te fotce je podle me, presne jak jsi rekl, jesterka.. ;-)*⁷⁹

Uživatel v reakci na fotku: *Presne!! Jako tuhle slecnu bych do jesteru vubec nedaval... Prijde mi jako normalni mlada holcina, co posloucha systemy.. Rozhodne nevypada jako nejaka, pergem[pervitinem] sjeta, tekknospina[ještěrice].. Je pravda, ze podle čistoty obleceni, je to foceny docela brzy, tkaze je otazka co si dala a jak vypdala pak v prubehu vecera.. :-D Ale na prvni pohled bych ji rozhodne mezi jestery nezarazoval... ;-)*⁸⁰ Ještěrici pak můžeme zařadit do skupiny „parazitující na scéně“.

Někteří termínem ještěrka označují návštěvnici, která je nejenom pohledná, ale umí se také bavit. *Aa mame to tu zase.jesterka se rikavalo peknejm holkam na technu co to umely pekne*

⁷⁵ *Diskusní server* [online]. 9. 11. 2009 [cit. 2011-06-09].

⁷⁶ *Diskusní server* [online]. 14. 2. 2011 [cit. 2011-06-09].

⁷⁷ *Diskusní server* [online]. 18. 2. 2010 [cit. 2011-06-09].

⁷⁸ *Diskusní server* [online]. 18. 2. 2010 [cit. 2011-06-09].

⁷⁹ *Diskusní server* [online]. 8. 10. 2009 [cit. 2011-06-09].

⁸⁰ *Diskusní server* [online]. 8. 10. 2009 [cit. 2011-06-09].

rozjet u beden (v kladnym slova smyslu)⁸¹ Btw jesterka u me není nadavka.. vzilo se to u me jako pojmenovani holciny co jezdi na techno a vypada k svetu :)⁸²

Další návštěvníci

Chování, které je považované za nežádoucí či výstřední je označováno specifickými termíny. Subkultura tak užívá termíny jako mrož, bahňák, vytuhlík, mrdač beden a bludišťák.

Mrož

V případě, kdy se ještě dostává pod takový vliv omamných látek natolik, že není schopen chodit, ale pouze se „plazí“, stává se z něj tzv. mrož. *Dalsim neologismem v jesterologii je termin "MROŽ" - zkoumanim jsme prisli na to, ze mrozem nazývaji jesteri sveho druha, který jiz kontinuelne nebo zcela nahle presel do stadia "lezmo". Zde jsme ovsem stale na zacatku vyzkumu, nasi terenni pracovníci ve velkem sbiraji nove poznatky, které budou jiz brzy zanalyzovane a pevne verime, ze je budeme moci i zde zverejnit.⁸³*

Bahňák

Bahňáci se na freeparty objevují při deštivém počasí, kdy se suchá půda mění v bahno. Tento návštěvník se touto situací nenechá odradit a freeparty si užívá dále i v případě, kdy uklouzne a zašpiní se. Někteří bahňáci se ve válení v bahně cíleně vyžívají, je to pro ně způsob zábavy.⁸⁴ (viz příloha obr. č. 3 s.70)

Aby bahňáci takovéto chování omluvili, snaží se ho racionalizovat. *A ted si vemte, ze tlusty stary baby se jezdej nechat zabalovat do bahna do lazni za tezky love[peníze]. pricemz na téňu to muzou mit zadax[zadarmo].⁸⁵ Nemám sice nijak zvláštní potřebu válet se v bahně, ale už se taky stalo... a z trochy bláta se neposeru... radši pět těchle zablácenej vyndanců co nikomu nic špatnýho nedělaj, než jednoho vycíděnýho agresivního diskovidláka[návštěvník vesnické diskotéky].⁸⁶*

Vytuhlík

Pojem vytuhlík se vžil jako označení pro návštěvníka, který tvrdě usnul, zejména na zvláštním místě a ve zvláštní poloze. Za své chování je ostatními bdělými návštěvníky vytrestán.

⁸¹ *Diskusní server* [online]. 8. 10. 2009 [cit. 2011-06-09].

⁸² *Diskusní server* [online]. 8. 10. 2009 [cit. 2011-06-09].

⁸³ *Diskusní server* [online]. 2008 [cit. 2011-06-09].

⁸⁴ Obrazové materiály

⁸⁵ *Diskusní server* [online]. 25. 1. 2010 [cit. 2011-06-09].

⁸⁶ *Diskusní server* [online]. 30. 1. 2010 [cit. 2011-06-09].

Zatímco tvrdě spí a nic netuší, mu například pomalují obličej nebo na něj položí různé předměty.⁸⁷ (viz příloha, obr. č. 4 s. 70)

Mrdač beden

Mrdač beden získal svůj název podle tanečních pohybů. Podle Němce, který navštívil různé freeparty po Evropě to je pouze typicky česká postava. „Čechy jsou zřejmě raritou, co se týče tzv. "mrdačů beden" neboli nadšenců, kteří mají takovou potřebu se dostat ke zdroji zvuku, až se svými těly přímo otírají o okraje reprobeden a tím evokují kopulační pohyby. Nikde jinde v Evropě jsem takovéto paříče nezaznamenal.“⁸⁸

Bludišťák

Posledním návštěvníkem, kterému budu věnovat pozornost je tzv. bludišťák. Je to člověk, který se na freeparty ztratil nebo něco hledá. Jeho chování vyplývá z povahy prostoru, který nemá pevnou strukturu a je pokaždé jiný. *To je člověk, kterej od začátku kalby bloudí a pořád něco hledá a hledá a prochází a bloudí a hledá a ráno zjistí, že neví co hledal a proč bloudil, když tam vlastně všechno je. To je bludišťák - neříkej, žes to nikdy neabsolvoval!*⁸⁹

7. Freeparty z pohledu jejích aktérů

Soundsystem i návštěvníci mají jisté nároky ohledně toho, jak by freeparty měla vypadat. Tyto nároky se v něčem liší a v jiném zase shodují. V této kapitole vysvětlím ke kterým faktorům při organizování freeparty přihlížejí členové soundsystemu a poté, které faktory při výběru freeparty, zohledňují návštěvníci.

Freeparty z perspektivy soundsystemu

V této kapitole se budu věnovat nejsilnějším faktorům, které mají vliv na to, jak bude freeparty vypadat z hlediska organizujícího soundsystemu. Jsou to především návštěvníci, místo konání a zákony.

Návštěvníci

Soundsystem se při pořádání freeparty musí nejprve rozhodnout, koho chce na svojí freeparty pozvat. To je první krok, ze kterého vycházejí další kroky. Vzhledem k tomu jaké lidi a jaký počet lidí chce na své freeparty mít, volí další strategie, od výběru místa konání, přes rozhodnutí o povaze party z hlediska legálnosti přes výrobu a distribuci letáků až po zajištění baru. Zjednodušeně se nabízejí dvě možnosti: privát pro přátele do 50 lidí anebo klasická

⁸⁷ Obrazové materiály

⁸⁸ NĚMEC, Jan. One tribe, one vibe. *Britské listy* [online]. 31. 7. 2003, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW: <<http://blisty.cz/art/14905.html>>

⁸⁹ *Diskusní server* [online]. 25. 1. 2011 [cit. 2011-06-09].

freeparty pro desítky až stovky návštěvníků, ale jak dále v textu uvádím, existují mezi nimi různé přechody.

Místo

Freeparty se pořádají v přírodních oblastech po celé České republice. A to buď přímo v přírodě, v lese, na louce apod., nebo v nějakém opuštěném objektu, který je v přírodě umístěn, v bývalém skladu, vojenském objektu apod. Hlavní podmínkou je to, aby to bylo místo v odlehlejší oblasti od civilizace, aby hluk nerušil obyvatele z okolí.⁹⁰

Nápady na výběr místa soundsystem získává při tzv. ježdění na vyhlídky. Ježdění na vyhlídky je výraz pro to, když členové subkultury vyráží autem do přírody, na nějaké osamocené místo, které považují za pěkné, často s velkým výhledem na krajinu či město.⁹¹

Dalším zdrojem nápadů jsou freeparties jiných soundsystemů, kteří členové soundsystemu navštěvují a zjišťují tak pro jaké aktivity je toto místo vhodné. Hodnotným zdrojem jsou rovněž návrhy přátel a známých. Tipy na místa konání dávají také lidé, co jezdí malovat na opuštěné objekty grafity. Když se nějaké místo osvědčí, pořádá na něm soundsystem freeparty klidně několikrát.⁹²

V případě privátu se ještě zohledňuje to, že na něj mají dorazit přátelé členů soundsystemu, kteří většinou bydlí ve stejné oblasti jako členové, je tedy vhodné, aby toto místo bylo v bydlišti členů soundsystemu, nebo alespoň v jeho blízkosti.

Většina území České republiky ale někomu patří, soukromému majiteli nebo obci, soundsystem by tedy majitele pozemku měl s chystanou akcí obeznámit. Soundsystem, který nechce pořádat privátní freeparty a chce si na místo pozvat větší počet účastníků, by se měl buď osobně dohodnout se soukromým majitelem či v případě, že je majitelem obec, by měl žádat oficiálně o povolení na úřadě. Pokud se ale jedná o privát, situace se většinou řeší dohodou na místě při průběhu freeparty až při případných problémech.

Těmto problémům jsem byla za dobu svého pozorování několikrát přítomna. Situace většinou probíhala tak, že na místo přijela policejní hlídka, která hluk z freeparty zaslechla na své pravidelné objížděce, nebo si obyvatelé nedaleké obce na hluk stěžovali. Policisté si vyžádali občanské průkazy organizátorů a zapsali si jejich osobní údaje. Většinou doporučili ztlumit

⁹⁰ Zúčastněné pozorování

⁹¹ Na takové místo jezdí pozorovat krajinu či město, zatímco kouří marihuanu. Nutno ale podotknout, že od té doby, co se zpřísnily zákony pro uživatele drog za volantem, tato záliba ustoupila. (neformální rozhovor, Pavel, 4. 3. 2010)

⁹² Zúčastněné pozorování

zvuk či natočit stěnu opačným směrem. Někteří policisté oznámili, že akce se má ihned ukončit a prostor opustit. Po argumentech organizátorů, že řidiči požili alkohol, policistům ale stačilo příslibení, že všichni přítomní prostor opustí zítra, jakmile řidiči vystřízliví. Freeparty pokračovala po ztlumení zvuku dále bez dalších problémů.

Zákony

Potřebou povolení se dále dostávám k otázce legality. Soundsystem si musí uvědomit, do jaké míry chce mít freeparty legální, přičemž zcela legální freeparty se rozchází s principy subkultury, hlavně s principem DiY a s hodnotou vlastních pravidel a nelze ji tudíž nazývat freeparty. Rozchází se s nimi, protože si soundsystem nedělá freeparty zcela sám, ale musí se podřídit zákonům, které mu nařizují, jak se má chovat. Nehledě na to, že je to finančně a komunikačně o mnoho náročnější než nelegální freeparty a když soundsystem na něco povolení nezíská, nemusela by akce vůbec proběhnout. Nařízení se týkají například provozování baru, zajištění sociálního vybavení a úklidové firmy.

Nicméně pokud chce soundsystem pořádat freeparty na určitém pozemku např. v kempu, pro větší počet lidí a nechce čelit problémům, podřízení se zákonným ustanovením se nevyhne. Jedinou možností je pořádat akci poloilegální, kde některé předpisy obejde, jedná se ale o risk, který může skončit nesnázemi.

Dříve se zákony více obcházely, nebo byly pro scénu smířlivější, protože freeparties nebyly tolik viditelné. Praxe je ale dnes taková, že klasické freeparty se pořádají legálně až poloilegálně, zatímco privátní freeparty většinou nelegálně. Nelegální freeparties jsou i na úkor slabšího zvuku insidery hodnoceny výše, jelikož zachovávají základní ideály subkultury. *Ze to uz nejde jako driv najet na ilegal flek s 30kw je holt dany dobou (holt media o ostatni statni subjekty uz sou lip pripraveny, lidi o tom maj vic informaci a vubec uz se v tom pohybuje tolik lidi ze je tezky se jako komunita schovavat, mozna to je i lepsima aparatama co za tu dobu jsou a dalsima aspektama) ale furt ty akce muzou a maj svoje osobity kouzlo i kdyz zvuku bejva na ilegalech min, tak to prece neni o hromade trisek ale o zakladnich myslence.*⁹³

Freeparty z perspektivy návštěvníků

V následující kapitole se pokusím ukázat, podle jakých faktorů si vybírají konkrétní freeparty návštěvníci. Rozhodnutí, na jakou freeparty se vydají a proč ovlivňuje především hudba, atmosféra, přátelé, počasí a u majitelů psů jsou to také psi.

⁹³ Diskusní server [online]. 8. 2. 2011 [cit. 2011-06-13]

Hudba

Jedním z nejdůležitějších kritérií je hudba, která se na dané freeparty hraje. Takto popisuje hudební zážitek jeden z návštěvníků freeparties na Diskusním serveru: *A viděl jsem něco neuvěřitelného – brány pekla se rozestoupili a zvukový draci, démoni a jiný příšery se vzpínaly k nebi, rozráželi chladnej vzduch a v extatický agónii řvali o tom, o čem se má mlčet. Pak zpět do kotlů, projekce sou neuvěřitelný, rozsekávaj mě tak, že už nevím čí sem, muzika se zahlodává hluboko do mozku, připadám si jako v psychopračce. Zvuk nahrazuje vzduch, vibrace, syčení, vrtání. Vrchol nastává někdy kolem 2 nebo 3, nevím ani přesně, ale jedna ze zvukových oblud, který se navzájem rvou nad prostorem kempu se rozvibruje tak až dosáhne bodu naprostého ticha a pak expoluduje.*⁹⁴

Při výběru freeparty hraje roli hudební styl, který hudbě daného soundsystému dominuje. Nejvíce soundsystémů se specializuje na hudební žánr zvaný tekno a tento žánr také preferuje nad ostatními žánry většina návštěvníků freeparties. *Tekknem jedu! Tekknem žiju!!*⁹⁵ *Tekno...to je prostě všekno...23 je číslo svaté ...nemusí být ani zlaté. přesto na styl je bohaté...nemama prawdu...co?*⁹⁶ *Díky teknu jsem se změnil a jsem rád, že jsem to poznal...je to da best...tekno je všekno a vždycky bude.*⁹⁷ Vedle úzce profilovaných teknařských soundsystémů stojí reggae soundsystémy, raggajunglové soundsystémy a soundsystémy s širším profilem elektronické taneční hudby.

Hudba se týká nejen hudebního stylu, ale také vystupujících soundsystémů, počtu stagí a síly zvuku. Všechny tyto informace bývají uvedeny na letáku, který je k příslušné freeparty vyroben.

Ačkoli se taneční hudba liší od rockové hudby tím, že ti, kteří ji tvoří, nejsou považováni za idoly, přesto představují soundsystémy důležité kritérium při výběru freeparty. Kvalitní soundsystém je totiž zárukou kvalitní hudby. *Cely den sme byli plny ocekavani, az se priveze zlaty jadro mayapuru noice control audio... Pro me asi nejsvetlejsi chvilka z cely party byla patecni noc a sobotni den u mayapuru. Kutik, Brekeke, Ghandi, DDR, 2Vinz* [vystupující], *velký respekt. Snad jsem i doufal, ze nikdy neprestanou hrat, kez by.*⁹⁸

⁹⁴ Diskusní server [online]. 4. 5. 2009 [cit. 2011-06-14],

⁹⁵ Diskusní server [online]. 8. 1. 2011 [cit. 2011-06-14], citace ze sekundárního zdroje

⁹⁶ Diskusní server [online]. 13. 2. 2008 [cit. 2011-06-14], citace ze sekundárního zdroje

⁹⁷ Diskusní server [online]. 8. 11. 2009 [cit. 2011-06-14], citace ze sekundárního zdroje

⁹⁸ Diskusní server [online]. 4. 5. 2009 [cit. 2011-06-14].

Dalším důležitým faktorem je síla zvuku soundsystému, přičemž čím má soundsystém více kW tím je obecně považován za hodnotnější. *To jsou pecky, že si učúrneš do trenek.*⁹⁹ *30 kW, to ti urve koule.*¹⁰⁰ *Kdyby byly tyhle bedny puštěny na plno, tak by lidi stáli na křivo.*¹⁰¹ *Co víc si přát, nez si za krasneho pocasi zahrát na mega[silném] zvuku.*¹⁰²

Atmosféra

Ceněná je u návštěvníků dále atmosféra (návštěvníci používají emický termín *spirit*, kterým freeparty oplývá). Jednou z jejích důležitých složek je způsob, jakým je na freeparty užitá subkulturní ideologie.

Je to zejména soundsystém, který má na freeparty demonstrovat subkulturní ideologii, důraz je kladen na aspekt DiY. *Že mejdany dělají pořád s nějakým „ksychtem“, nechybí tomu pořádná performance, předávání nějaký myšlenky... Co se týče toho co dělají i mimo ty vikendy, tak spousta lidí se angažuje v nějakých věcech který k tomu vždycky patřili... Chtěl jsem napsat že to táhne podle mě nejbliž k původní myšlence, tak jak jsem to vždycky chápal já.*¹⁰³

U návštěvníků ale obecně ale převládá názor, že atmosféra, kterou měly původní freeparties se z dnešních freeparties vytrácí. *By mel Caslavskej natočit cyklus „hledani ztraceneho spiritu“!*¹⁰⁴

Na atmosféře se dále významným způsobem podílí prostor. Soundsystém by měl být při výběru místa konání freeparty originální. Místo toho, aby pořádal freeparty v prostorech, které využívají všechny ostatní soundystémy, by měl raději vyhledávat nové prostory. *Z tohohle ceskyho ss trendu ala "hele dobry misto, tady to musime udelat taky" aka harfa kazdej vikend, chirana 2x do mesice, hradek kazdej vikend(aspon minulej rok), pekelnly doly kazdej vikend atd.. je mi blivno.to radsí nedelat nic skoro nikdo nic novyho nehleda, kdyz nekdo neco najde tak se to 20x voprca az se to zabije (minimalne feelingem toho prostoru, nebo nakej pruser, majitelova trpelivost atd).hlavne v zime. to originalita nekterych ss opravdu stoji za potlesk.*¹⁰⁵

⁹⁹ Terénní poznámky, 30. 4. 2009

¹⁰⁰ Terénní poznámky, 30. 4. 2009

¹⁰¹ Terénní poznámky, 16. 8. 2009

¹⁰² *Diskusní server* [online]. 4. 5. 2009 [cit. 2011-06-14].

¹⁰³ *Diskusní server* [online]. 21. 11. 2010 [cit. 2011-06-14]

¹⁰⁴ *Diskusní server* [online]. 2. 3. 2010 [cit. 2011-06-14].

¹⁰⁵ *Diskusní server* [online]. 23. 2. 2011 [cit. 2011-06-14].

Atmosféra ale závisí na kombinaci více aspektů. Přičemž každý návštěvník může preferovat jiné aspekty. Například dav stejně zájmově orientovaných lidí, v kombinaci s marihuanou a silným zvukem. *Akce... kotel ... kilowaty...skero [druh marihuany]...a mooc narvany haly mastakama, je to nebe???*jo je.¹⁰⁶ Či kombinaci místa v přírodě, které nositel subkultury považuje za pěkné, studeného piva a nenarušování průběhu freeparty policií. *Ideální free party už jsem zažil, 3 roky zpět: jistý pán, fanoušek diy..., má svůj pozemek a rekreační oblasti Radějov, úzký pruh země se sadem táhnoucí se do kopce a zakončený lánem. v létě tam prostě přivezl stany, systém, pípu a piva a pozval djs, ti s sebou přivezli tanečnický a pak se mladý pán vyvalil do stínu meruňky a nechal se bavit ☺* výsledek: *nádherná kalba, nikdo neprudí a pivo je studené.*¹⁰⁷

Atmosféra freeparties je také do velké míry ovlivňována i jejími návštěvníky, resp. tím, zda jejich chování neodporuje subkulturní ideologii a zároveň demonstuje disponování subkulturním kapitálem.

Za ztrátu původní atmosféry mohou podle členů subkultury především lidé, kteří freeparties začali navštěvovat. Těmto lidem je vytýkáno nevhodné chování, které vyplývá z neznalosti subkulturní ideologie a absence subkulturního kapitálu. *Věř tomu nebo ne možná to zní o de mne trochu troufale ale poznám člověka který tou kulturou žije a se jenom jezdí na party občas vyblbnout.....a co mně dřívě na těch lidech uchvátilo bylo tetování přes pulku těla 30 pírsingu na chcichtě a dredy až po prdel....a máš rehtt- DŘÍVE- byl vítán každý...kdo se uměl normálně bavit a ten co neuměl tak rychle pochopil že vítán ne ni a to mně nejvíc mrzí že dnes tekknáci nedrží při sobě.*¹⁰⁸ *Víte, co to je za utrpení, když před vámi u stage skáče před bednama nějaká namyšlená koza a ani neví o co go... ☺)))*¹⁰⁹

Kvůli nevídaným návštěvníkům pak někteří insideři volí raději návštěvu privátní freeparty. *Přišlo mi, že dřív se tohle nedělo a když se něco „bohužel“ rozsekalo[rozbilo] tak ne záměrně...Možná že proto co se děje na party teď jako čorky [zloději] a podobně...Tak už radši hodně vybírám a podle mě party o 50 lidech je většinou lepší než o 500.*¹¹⁰

Přátelé

V další řadě jsou faktorem přátelé, známí, partner či partnerka, kteří se na freeparty chystají. Podle nich se návštěvník rozhoduje, zda danou freeparty také navštíví. Na jednu stranu je to

¹⁰⁶ *Diskusní server* [online]. 19. 7. 2008 [cit. 2011-06-14], citace ze sekundárního zdroje

¹⁰⁷ *Diskusní server* [online]. 12. 2. 2008 [cit. 2011-06-14],

¹⁰⁸ *Diskusní server* [online]. 18. 12. 2009 [cit. 2011-06-14]

¹⁰⁹ *Diskusní server* [online]. 28. 12. 2009 [cit. 2011-06-14],

¹¹⁰ *Diskusní server* [online]. 16. 2. 2011 [cit. 2011-06-14]

příležitost, jak trávit čas s lidmi, s nimiž ho pojí přátelské vztahy (jede tam s nimi). Na druhou stranu ale může být freeparty i příležitostí, kde se může setkat s někým, koho dlouho neviděl (jede tam za nimi). Podle vystupujícího soundsystému také může předpokládat, že na freeparty někoho ze svých známých potká, aniž by s ním byl předem domluven. Motivací může být zároveň i seznámení s novými lidmi.

Počasí

Jelikož se party konají venku, hodně návštěvníků se také rozhoduje, zda vyrazit na freeparty podle toho, jaké bude počasí. Ideální počasí je teplé, slunné a bezvětrné. V případě konání freeparty v objektu počasí nehraje tolik roli.

Ted uz jenom to počasí a sme tam.¹¹¹ Predpoved srazek a teplot... zatím jsem optimista...teplota idealni aby se tancilo a breakovalo...srazky nijak drasticke, nebudeme muset volat hasice, aby ten var zchladili hadici :]¹¹²

Doprava

Faktorem výběru jsou pro návštěvníka dále možnosti dopravy. Nejvhodnějším způsobem dopravy je doprava vlastním vozidlem. Na druhou stranu, řidič vozu nemůže na freeparty požit alkohol, či musí jistou dobu počkat, než z něj účinky alkoholu vyprchají. Lze se ale domluvit s přáteli a jedním vozem může jet hned několik lidí, či může vůz převést alespoň návštěvníkovi zavazadlo.

Další možností dopravy je doprava veřejná, většinou autobus nebo vlak. Od zastávky dopravního prostředku jde návštěvník na freeparty potom pěšky, nebo ho může někdo z návštěvníků vyzvednout autem. Pokud je návštěvník ale zvyklý na vlastní automobil a nastane situace, kdy ho nemá k dispozici, veřejná doprava pro něj většinou není uspokojivou náhradou.¹¹³

Psi

Faktorem, který stojí rovněž za povšimnutí je otázka, jestli na danou freeparty mají přístup psi. Mnoho členů subkultury vlastní psa, a jelikož freeparty trvá přes noc až několik dní, nemohou si dovolit nechat ho doma. Navíc se freeparty koná v přírodě a pes tu tedy má možnost být ve vhodnějším prostředí nežli sám zavřený uvnitř. Tato informace bývá někdy uveřejněna na letáku nebo je zahrnuta v informacích na diskusním serveru, které se k dané

¹¹¹ *Diskusní server* [online]. 9. 7. 2009 [cit. 2011-06-14],

¹¹² *Diskusní server* [online]. 8. 7. 2009 [cit. 2011-06-14]

¹¹³ Zúčastněné pozorování

freeparty vztahují. Pokud zde tato informace uvedena není, majitelé psů se na ni často dotazují.

*Raději se zeptám – psi mohou být? Díky.*¹¹⁴

*Muzou mame tam smecku asi 16 jen aby nebyl agresivni mame tam vudce smecky s kterym by asi nevysel moc dobře.*¹¹⁵

8. Příprava privátní freeparty

Jelikož se klasické freeparty kvůli své legálnosti a návštěvníkům často rozcházejí s hodnotami subkultury freetekno a při zúčastněném pozorování jsem jim nevěnovala tak velikou pozornost jako privátním freeparties, zaměřím se v textu dále na přípravu a průběh privátních freeparties.

V této kapitole se dostávám k tomu, jak probíhá příprava na privátní freeparty z hlediska organizujícího soundsystemu. (viz tab. č. 3, s. 62) Popíši kroky, které musí být podniknuty před jejím započítím. Po zhodnocení faktorů, ke kterým ohledně freeparty přihlíží soundsystem, to znamená zejména ujasnění si, pro kolik lidí se bude freeparty pořádat, na jakém místě a jaká bude její povaha z legálnosti, přichází na řadu příprava materiálního zabezpečení a dále informování o freeparty prostřednictvím letáků a Diskusního serveru. Na místě konání freeparty pak utváří soundsystem svým jednáním jednotlivé prostory, které v této kapitole charakterizují. Je to parkoviště, stěna, backstage, taneční prostor, bar a ohniště.

Příprava materiálního zabezpečení

Členové soundsystemu si před freeparty naplánují několik schůzek, na nichž si sdělí své nápady a rozdělí si práci. Je potřeba zhodnotit nákup vybavení k aparatuře. Pokud soundsystem nevlastní náhradní zdroj elektřiny (benzínový agregát), je třeba dále zajistit jeho vypůjčení a jeho vyzvednutí v půjčovně. To se týká i jiných komponent aparatury, které si členové rozhodnou podle svého uvážení vypůjčit. U mého výzkumného soundsystemu to byly například světla, lasery a stroje na výrobu mlhy.¹¹⁶

Informování o freeparty

O chystané freeparty informuje leták a Diskusní server.

¹¹⁴ Diskusní server [online]. 10. 7. 2009 [cit. 2011-06-14], otázka

¹¹⁵ Diskusní server [online]. 10. 7. 2009 [cit. 2011-06-14], odpověď

¹¹⁶ Zúčastněné pozorování

Leták

Leták vyrábí někdo ze členů soundsystému, případně s ním vypomáhá umělecky nadaný kamarád. Na letáku je uveden název akce, jméno vystupujícího soundsystému, popřípadě několika soundsystémů, někdy s rozepsáním konkrétních DJů, případně hudební žánr či žánry, které budou produkovat. Dále leták obsahuje název, místo a termín konání freeparty, někdy i webové stránky soundsystémů a každý je originálně výtvarně zpracován. Letáky jsou dalším příkladem demonstrace principu DiY. Leták se vyrábí většinou na počítači pomocí grafických programů, další možností je leták ručně nakreslit. Po té je uveřejněn na internetovém profilu daného soundsystému. Odtud ho lze poslat po emailu a sociálních sítích.

Dále jsou letáky (tzv. flyery) namnoženy v malých formátech, aby se daly uschovat například do peněženky. Členové soundsystému je pak rozdají svým přátelům, případně jich několik nechají položených na stole v hospodě, kde se příznivci daného soundsystému scházejí. U neprivátních freeparties se provádí masivnější distribuce, například se letáky nelegálně vylepují na zastávkách.

Termínem konání privátní freeparty je většinou jeden den z víkendu až celý víkend. Uvedení místa konání má různou formu, někdy se uvádí jeho název, někdy GPS souřadnice, ale bývá často různými způsoby zamlženo. Způsobů, jak informaci zamlžit je několik. 1. Na letáku je uvedeno telefonní číslo na organizátora, případně tzv. infolinka, kdy po zavolání sdělí návštěvníkovi místo konání předem nahraný hlas. 2. Na letáku je uvedena informace *ask your friends*, v překladu zeptejte se svých přátel, od kterých se místo konání dozvíte. 3. Leták obsahuje heslo, přezdívku či slangový výraz pro místo konání, se kterými jsou zasvěcení návštěvníci obeznámeni a rozpoznají o jaké místo se jedná; 4. Někdy leták informuje o širší územní oblasti a až těsně před freeparty dojde k upřesnění prostřednictvím internetu, na Diskusním serveru či na internetovém profilu soundsystému. (Způsoby utajení viz tab. č. 4, s. 63)

Cílem těchto opatření je zamezit tomu, aby na akci nemohl přijet každý návštěvník, nýbrž jen ten který má dostatečný subkulturní kapitál. Tato opatření mají vést návštěvníka také k principu DiY, aby si místo konání našel sám. A pro návštěvníky je to také určitá forma dobrodružství a následné radosti, že freeparty dokázali najít. *Mně by hlavně zajímalo, kdyby se místo gps loc začali dávat zase převážně infolinky, jestli by klesl počet účastníků a o jakou sortu lidí by byla párty ochuzena :) Osobně mě láká 100x víc akce, u které nevím, kde je a "najdu si ji sám" Jde ale taky o to, jestli mají soundy zájem to tak dělat nebo ne. Navíc tam*

*je ten moment překvapení, takhle si na mapách najdeš, kde to je, už víš, jak to tam vypadá zhruba, kde je nejbližší lout[brněnským nářečím vesnice] apod. Když to nevíš, tak jdeš do neznáma a máš se mnohem víc na co těšit přeci a min. projevíš zájem si tu akci najít - než si dojet dle gps taťkovou Octávkou až před bedny. :)*¹¹⁷

Leták má i svou výtvarnou stránku, obsahuje barvy, obrázky, koláže, fotomontáže atd., které korespondují s hudbou, kterou soundsystém produkuje, uplatňuje se tu stejná symbolika, jakou popíše v podkapitole stěna. Kromě toho leták může výtvarně zpracovávat rovněž i místo konání, případně asociace na něj. Například ke freeparty, kterou jsem navštívila a která se konala na Okoři, byl na letáku vyobrazena skupina trampů, kteří sedí okolo ohně, mají kytary a zpívají.

Ukázku letáku příkládám v příloze (obr. č. 5 s.71)

Diskusní server

Mnoho soundsystémů leták zveřejňuje i na Diskusním serveru, v menší míře na internetové sociální síti Facebook, kde z chystané freeparty vytvoří událost.

Diskusní server umožňuje pozvat na akci návštěvníky. Událost soundsystém rozešle a uživatelům diskusního serveru, o nichž si myslí, že by i danou freeparty mohli mít zájem. Ti se pak v případě zájmu přihlásí k návštěvě a mohou pozvat další uživatele.

Událost na diskusním serveru také umožňuje dialog mezi návštěvníky a soundsystémem a rovněž mezi návštěvníky navzájem. Přihlášení uživatelé se mohou ohledně akce na něco zeptat a kdokoli může reagovat.

Událost je také konečně zdrojem informací. Za prvé pro návštěvníky, kteří vidí, kolik lidí a jací lidé se na freeparty chystají. Dále si mohou si přečíst reakce na otázky a upřesňující informace, které sem soundsystém postupně vkládá. A za druhé, pro soundsystém, který vidí, jak velký je o freeparty zájem, jaké mají zájemci požadavky a k této situaci přihlédnou v dalších krocích. Například je-li smysluplné zařizovat bar. U kterého se ale kromě počtu a požadavků přihlášených návštěvníků přihlíží také na dostatek financí.

¹¹⁷ *Diskusní server* [online]. 9. 2. 2011[cit. 2011-06-14]

9. Průběh privátní freeparty

Přípravu a průběh freeparty dále strukturuji do jednotlivých prostorů, které se na freeparty vytvářejí. Jednotlivé prostory lze pojímat prostřednictvím činností, které na nich probíhají. (viz tab. č. 5 s. 64) Každý prostor je určený k nějaké primární činnosti, ale probíhají v něm i činnosti sekundární. Dále lze prostory rozdělit podle toho, komu jsou primárně určené. U soundsystému je to backstage, u návštěvníků je to taneční prostor, ale hranice mezi nimi se rozoostřují. Hranice jednotlivých prostorů ustanovuje soundsystém tím, jak prostor freeparty připraví. S těmito prostory po té zacházejí návštěvníci a svým chováním je mohou proměňovat.

Začátek freeparty

Freeparty začíná v okamžiku, kdy začíná hrát hudba, nicméně návštěvníci mohou přijet kdykoli, před začátkem freeparty, kdy mohou soundsystému pomoci s přípravou či kdykoli v jejím průběhu.

Freeparty jako celek

První, co musí soundsystém jako první po příjezdu na místo konání udělat je připravit prostor jako takový. Jedná se o úklid, zajištění bezpečnosti a odhlučnění.

Úklid

Jelikož soundsystém na freeparties tráví hodně času, snaží se vytvořit si kolem sebe prostředí, které pro něj bude příjemné a pohodlné. Prostřednictvím freeparty sám sebe soundsystém také reprezentuje a proto se snaží takové prostředí vytvářet i pro návštěvníky. Úklid je nezbytný hlavně v opuštěných objektech, kde jsou po zemi rozházené věci po squatterech. Někdy je také potřeba uklidit odpadky po soundsystému, který zde pořádal freeparty předtím a prostor neuklidil nebo ho uklidil nedostatečně. Aby se prostředí během freeparty udržovalo v čistotě, je po prostoru umístěno několik igelitových pytlů na odpadky, které soundsystém odveze po skončení freeparty spolu s aparaturou. Tímto způsobem se realizuje v praxi hodnota úcty k přírodě a prostoru.

Zabezpečení

Bezpečnost se týká zejména opět opuštěného objektu a to především míst, kde by návštěvník mohl přijít k úrazu. Nebezpečné úseky prostoru jako jsou třeba díry v podlaze, je vhodné oddělit nějakým výstražným znamením, například páskou, menší praskliny lze něčím zakrýt, například starým kobercem či kusem kartonového papíru.

Odhlučnění

Odhlučnění se provádí opět v opuštěných objektech. Aby se nerozléhal zvuk do okolí, zakrývají se někdy otvory pro okna a dveře předměty, které jsou k dispozici, například opět kobercem či kartonovým papírem, nebo dekami či pneumatikami. Tyto předměty slouží rovněž k izolaci tepla. Freeparty se často konají blízko malých skládek, a tak lze předměty z nich často využít na freeparty k různým účelům, jak ještě dále uvidíme.

Činnosti

Ještě předtím než budu popisovat jednotlivé prostory a činnosti, které v nich probíhají, chtěla bych zdůraznit ty aktivity, které mohou probíhat ve všech prostorech. Jedná se o konzumaci alkoholu a kouření marihuany. Tyto aktivity jsou záležitostí kolektivu a je u nich uplatňováno a vyžadováno sdílení. Tato vzájemná solidarita vychází z pojmání společnosti na freeparty jako sobe rovné (hodnota subkultury).

Konzumace marihuany probíhá tak, že jeden člověk jointa ubalí, zapálí a nechává ho kolovat ve skupince přítomných lidí, kde si většinou každý několikrát potáhne a pošle ho dalšímu návštěvníkovi. Kouření marihuany a konzumace alkoholu slouží rovněž k seznámení s novými lidmi, kterým je slušností nabídnout.

Solidárnost se uplatňuje ve všech sférách. "Na pravou freeparty můžeš přijet bez koruny a absolutně nevybavenej. Vždycky ti někdo nabídne pivko nebo ti půjčí mikinu, aby ti nebyla v noci zima,"¹¹⁸

Parkoviště

Prvním prostorem, který soundsystem ustanoví je prostor parkoviště. Soundsystem dorazí na místo konání jako první, před návštěvníky a tam, kde zaparkuje, se utváří prostor parkoviště. Primární činnost parkoviště je parkování auta.

Doprava

Na velikost parkoviště má velký vliv doprava. Respektive vzdálenost místa konání freeparty od veřejné dopravy. Čím je místo dostupnější, tím méně na parkovišti parkuje aut, protože návštěvníci přijedou také veřejnou dopravou. Zajištění dopravy také probíhá skrze interpersonální síť. Jedním autem přijíždí několik lidí, kteří se znají.

¹¹⁸ ČOPJAKOVÁ, Kateřina. Zpátky ke kořenům. *Respekt* [online]. 27. 8. 2007 [cit. 2011-06-14]. Dostupný z WWW: <<http://czechtek.bloguje.cz/580501-technari-podle-respektu-hledaji-ztraceny-raj.php>>.

Výhody auta

Přijet na freeparty autem je výhodné hned z několika důvodů: návštěvník s ním dojede přímo na místo a může kdykoli odjet, může si s sebou vzít více věcí, než kdyby jel veřejnou dopravou, při nepříznivém počasí slouží jako úkryt před zimou a deštěm a lze v něm přespat. (Využití automobilu viz tab. č. 6, s. 65)

K převozu aparatury využívá soundsystém nečastěji dodávku, ať už vlastní, nebo vypůjčenou. Vlastní dodávku si pak členové soundsystému zdobí a uzpůsobují podle svých představ a potřeb. Dodávka totiž neslouží jen k převozu aparatury, je i místem, kde se na freeparty odpočívá a přespává a proto technaři usilují o to, si jí co nejpohodlněji vybavit. (viz příloha obr. č. 6, s.72)

Nároky na pohodlnost splňuje obytný vůz s vybavením na přípravu jídla, lůžkovou úpravou a se sociálním zařízením, kde lze dočasně bydlet. Ale to samozřejmě neznamená, že všichni mají k dispozici takový vůz. „Kromě neuvěřitelných změtí součástí hudebních aparatur jsou na podobných akcích vozy tou největší demonstrací přístupu udělej si sám. Nákladní, vojenské, hasičí, sanitní, autobusy i dodávky všech značek a stáří, přizpůsobené k bydlení i převozu aparatur. Hýří barvami a neobvyklými technickými úpravami a pro každého začínajícího technaře představují sen, ke kterému směřuje jeho úsilí.“¹¹⁹ Vysněným ale finančně nedostupným cílem mnoha technařů je autobus, který by s veškerým komfortem převezl aparaturu i návštěvníky současně.¹²⁰

Možnosti parkování

Svá auta návštěvníci parkují u auta soundsystému, ale ne vždy, může vzniknout i několik parkovišť, případně pokud chce mít návštěvník soukromí, může se svým autem parkovat i samostatně. Někdy aktéři freeparties parkují své automobily po obvodu tanečního prostoru a utvářejí tak hranici, kde taneční prostor končí.

Spánek a další činnosti

Další činností, která probíhá na parkovišti je spaní. Po té co je návštěvník unavený, chodí nejčastěji spát do auta, ať už do pohodlnější dodávky, či alespoň na sklopené sedačky osobního auta. Pokud je teplé počasí, návštěvníci také mohou spát na parkovišti pod širým nebem. Další možností, ale ne tak častou, je si ke spánku rozložit vedle auta stan. Někteří návštěvníci odcházejí spát v průběhu noci, někteří vydrží do rána až dopoledne, někdo

¹¹⁹ BUDKA, Alexandr. Dobře udělaný začátek sezony. *A2* [online]. 2006, 19, [cit. 2011-06-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/19/dobre-udelany-zacatek-sezony>

¹²⁰ Neformální rozhovor, Pavel, 4. 2. 2010

nechodí spát vůbec, podle toho, jak se baví a kolik mají energie. Pokud dbá návštěvník na hygienu, vyčistí si s kartáčkem a lahví vody před spaním zuby.

Auto je především místem odpočinku, ale probíhají tu i ostatní aktivity jako konverzace, konzumace alkoholu a marihuany.

Stěna

Stěna je centrálním prostorem, vůči kterému se orientují ostatní prostory (taneční prostor, backstage, bar a ohniště), jak dále uvidíme. Pro stěnu se vybírá místo tak, aby před ní vznikl dostatečný taneční prostor a za ní prostor backstage. Také je třeba ji natočit směrem od obydlené části území, aby zvuk nedolehl k jejím obyvatelům. Primárním účelem stěny je zesílit hudbu, kterou tvoří DJ.

Stavění prvků stěny

Základem, na který se staví bedny, jsou dřevěné palety. Jsou užitečné hned z několika důvodů: vyrovnávají nerovný povrch, celá stěna je díky nim stabilnější, ochraňují bedny před špínou, prachem a mokrem ze země.¹²¹ Na palety se jako první položí basové bedny, ty jsou také nejtěžší a největší, na ně středové a na horu výškové. Nad bedny se potom umístí železná konstrukce, na kterou se pověsí světla, lasery a stroboskopy, ty je ale možné umístit i mezi bedny nebo kolem beden. Jelikož se stěna během hraní vibracemi pohybuje a jelikož do ní narážejí v průběhu freeparty návštěvníci je nakonec nutné, ji dobře upevnit pomocí popruhu s ráčnou[ráčna je mechanismus složený s ozubeného kolečka a klapky, pomocí nějž se popruh utahuje jedním směrem]...*Špatně upevněné bedny mohou způsobit problém, který naštvě víc než zvracející člověk na party.*¹²²

Výzdoba

Neodmyslitelnou součástí každého soundsystému je jeho výzdoba, která nabývá určitých významů. Každý soundsystém si podle vzoru DiY vyrábí vlastní výzdobu a na jejím základě by měl být rozpoznatelný mezi ostatními. Bedny se zdobí barvami, nálepkami a nápisy. Charakteristickým nápisem pro všechny soundsystémy je jeho název či jeho zkratka. Součástí stěny jsou dále plachty či papírové kartony s obrazci. Kolem stěny jsou umísťovány skulptury různých tvarů a materiálů. Celý efekt dotváří světla, stroboskopy, lasery, případně mlha. Sekundárním účelem stěny je tedy zaujmout, ohromit či zapůsobit na návštěvníka. Pokud se

¹²¹ Neformální rozhovor, Pavel, 3. 10. 2011

¹²² *Diskusní server* [online]. 23. 5. 2011 [cit. 2011-06-14],

freeparty nekoná venku, nýbrž v objektu, dekorují se kromě stage také jeho zdi formou grafity. Ukázkou výzdoby příkládám v příloze (viz obr. č. 7, s. 72)

Nejen, že je soundsystém svojí výzdobou rozpoznatelný mezi jinými soundsystémy, způsobem dekorace vyjadřuje i preferenci hudebního žánru. Pro technařské soundsystémy, kterých je většina, jsou typické psychedelické obrazce, kombinace černé a bílé, postavy robotů, odkazy na techniku, spirály, číslo 23, méně barevných světel a více stroboskopů. Pro reggae soundsystémy, kterých je méně, jsou typické odkazy na reggae hudbu, jako je kombinace červené, žluté a zelené, podobizny Boba Marleyho, motivy slunce a naopak více barevných světel a méně stroboskopů.¹²³ (viz tab. č. 7, s. 66)

Backstage

Postavením stěny se za ní zformuje prostor tzv. backstage. Primární činností backstage je produkce hudby členy soundsystému. Backstage je primárním místem, kde se koncentruje soundsystém.

Vybavení backstage

Do backstage se umísťuje speciálně upravený stůl a na něj a pod něj všechny ostatní komponenty aparatury kromě agregátu, tedy odposlechy, gramofony, zesilovače, mixážní pulty, ekvalizéry, počítače a efekty. Všechny přístroje, bedny a světla se pak vzájemně propojí a zapojí do agregátu třemi typy kabelů, signálními, reproduktorovými a napájecími. Zde je patrná důležitost elektrotechnické vzdělání některého člena soundsystému, jelikož zapojení celé stěny je relativně náročné. Součástí backstage jsou také někdy sedačky pro členy soundsystému. Soundsystém je buď přiveze s sebou, nebo použije příhodné předměty, které najde v okolí, např. pneumatiky.

Agregát

Jelikož je agregát hlučný a je silně cítit benzínem, který se používá na jeho pohon, umísťuje se kousek stranou, ale přesto ho řadím mezi prvky backstage. V průběhu freeparty se na agregátu nastavuje jeho výkon. Na některých agregátech je například nakreslen obrázek želvy, který symbolizuje pomalejší výkon a obrázek králíka, který symbolizuje výkon vyšší. Při konverzaci se pak zkráceně používají výrazy jako: *dej to na králíka/želvu*.¹²⁴ Výkon agregátu se snižuje v situacích, kdy není nutné, aby agregát fungoval na plný výkon a spotřeboval

¹²³ Zúčastněné pozorování +obrazové materiály

¹²⁴ Terénní poznámky, 27. 9. 2009

tak více benzínu. Jedná se o situace, kdy nehraje hudba, ale je potřeba, aby agregát fungoval, například při zapojování aparatury nebo napájení světel.

Ohraničení

Jelikož návštěvníci mají někdy tendence vstupovat do soukromého prostoru backstage, je konečně vhodné prostor backstage něčím ohraničit, aby bylo jasné, kam už návštěvníci vstupovat nemají. V backstage je mnoho drahých přístrojů, které neuvědomělý návštěvník může snadno poškodit, třebaže neúmyslně. Při jedné freeparty jsem byla svědkem situace, kdy jeden návštěvník polil omylem svým nápojem notebook.¹²⁵ Jako symboly ohraničení se například používají výstražné trojúhelníky, pásy a sítě.

Venkovní backstage

V případě, že se freeparty nekoná v zastřešeném objektu, je důležité backstage zastřešit, aby byla chráněna před vlivy počasí, jako je déšť a slunce. K zastřešení se používají různé formy plachet až pro profesionální stany, které backstage chrání i ze stran. Pokud se freeparty odehrává venku je dále důležité, aby DJ stál na pevném povrchu, který nebude kluzký, k tomu se nejčastěji používá starý koberec či dřevěná paleta.

Produkce hudby

Primární činností backstage je, jak jsem již uvedla, produkce hudby. Hudbu pomocí přístrojů produkuje DJ. (viz obr. č. 8, s.73) Ten je při hraní většinou je schován za stěnou tak, že na něho není z tanečního prostoru vidět. *K čemu vidět dje...lidi znaj snad hudbu co produkuje, po tomhle se pozná... já sem teda osobně radši když na ty dj ksichty nemusim koukat..mam averzi na to když se tam někdo vystaví jak kokot aby mohl machrovat že je jako supr trupr dj....nejlepší je se shovat a tam si můžeš aspon u toho pořádně zakalit....než se vystavovat jak primabalerina:)*¹²⁶

DJové se ve hraní střídají podle chuti a domluvy, může si zahrát i DJ, který přijel jako návštěvník a je součástí jiného soundsystému. Typickým vzorcem je to, že hudba začíná od lehčích žánrů postupně k tvrdším v noci a od ranních až dopoledních hodin se hudba opět zlehčuje.

Konverzace s návštěvníky

Backstage je v případě privátních freeparties oproti neprivatním freeparties návštěvníkům přístupnější, protože většina návštěvníků se s DJem osobně zná. Většina témat u DJe se točí

¹²⁵ Terénní poznámky, 27. 9. 2009

¹²⁶ Diskusní server [online]. 18. 2. 2011 [cit. 2011-06-14]

kolem hudby: návštěvníci hodnotí to, jak DJ hraje, prosí ho, aby jim zahrál nějaký track, ptají se, jaké žánry bude pouštět, jak dlouho a kdy bude hrát další DJ. Ovšem záleží na ochotě DJ s návštěvníky konverzovat. Během svého výzkumu jsem narazila na dva protichůdné pohledy na to, jak by se měl DJ stavět ke svému publiku.

Podle názoru návštěvníka by DJ měl reagovat na publikum, pozorovat, kolik lidí tancuje, jak se přitom tváří a poslouchat jeho názory.¹²⁷ Naopak většina DJů chce tvořit muziku, která se líbí jim, kterou chtějí vytvářet podle sebe, chtějí, aby hudba byla jejich vizitkou, a jsou toho názoru, že pokud se to návštěvníkovi nelíbí, nemá právo jim do hraní zasahovat. DJ, uživatel Diskusního serveru popisuje své rozhořčení nad chováním některých návštěvníků. *Vecer davas set nakyho brejkbytu placnu a kazdou chvili te chodi votravovat nakej prisnak v palestine jak to stoji za picu, ze malo rychta at mu nalozis[chtějí tvrdší podžánr hudebního žánru tekno] atd.. netoleratni fasounsky tekeni co ti nadavaj do kokotu, protoze na jejich vkus jedes malej diktat [viz předchozí závorka](a to to pro ne delas uplne zadarmo, muzou odejit nikdo je tam ndrzi, navic imho ty lidi vuuuuubec nepremejslej nad tim jakej je ten track, jestli je to dobry nebo ne, jak je to promakly atd, proste to malo boucha tak to jejich mozek automaticky odmita imho)¹²⁸*

Pokud DJ odmítá s návštěvníky komunikovat, uchylují se k písemné komunikaci prostřednictvím vzkazů. (viz příloha obr. č. 9, s. 73)

Další činnosti

Dalšími činnostmi, které probíhají v backstagi jsou konzumace alkoholu, kouření marihuany a konverzace mezi členy soundsystému. Pokud je člen soundsystému unaven, může si zde rozložit karimatku, spací pytel a uložit se ke spánku.

Taneční prostor

Postavením stěny vzniká dále taneční prostor pro návštěvníky. Primární činností probíhající v tanečním prostoru je tanec. Taneční prostor je primárním prostorem, kde se koncentrují návštěvníci. (Taneční prostor viz obr. č. 10, s. 74)

Vybavení prostoru

V případě, že se freeparty koná venku, se tento prostor někdy zastřešuje stejně jako backstage, není to však pravidlem. Pokud se freeparty koná uvnitř objektu, pokládá se na zem někdy starý koberec, který omezuje prašnost, když návštěvníci tancují. Na konec prostoru nebo

¹²⁷ Neformální rozhovor, Aneta, 23. 7. 2010

¹²⁸ Diskusní server [online]. 10. 3. 2011 [cit. 2011-06-14]

z boku prostoru se také někdy umísťuje sezení, které opět buď soundsystém přiveze s sebou nebo vytvoří z předmětů z okolí.

Způsob tance

Klasicky stojí návštěvníci vedle sebe v řadách bez ohledu na pohlaví, ale podle toho jak se spolu znají (člověk ale může tancovat i sám). Jsou natočeni směrem ke stěně a pohupují se v rytmu hudby ze strany na stranu.

Jeden z typů tance získal název „máchaní prádla“, na základě podobnosti s touto aktivitou. Pohyby těsně u beden s náznaky kopulace jsou zase označovány za „mrdání beden“. K tanci patří dále různé spontánní pohyby, poskakování, šťouchání, zvedání rukou, doprovázené pokřikováním. Fantazii se meze nekladou, projevit se tancem je možno jakkoli.

Performance a další činnosti

V tanečním prostoru se dále uskutečňují performance, jako je točení různými předměty, například tenisáky či řetězy, které mohou být pro lepší efekt zapálené. Když je někdo při svém vystoupení hodně šikovný, vytvoří se kolem něj hlouček povzbuzujících pozorovatelů.

Dalšími činnostmi, které probíhají v tanečním prostoru je konzumace alkoholu, marihuany a konverzace, která je ale omezována hudbou a hlukem.

Bar

Pokud soundsystém schválil provozování baru, postaví se někde vedle stěny. Primární činností, která probíhá na baru je konzumace občerstvení a alkoholu. (Prostor baru viz obr. č. 11, s. 74)

Vybavení baru

Bar tvoří „stůl“, na kterém se budou podávat nápoje a přijímat peníze. Ten buď soundsystém přiveze s sebou, nebo se dá opět vyrobit z předmětů, které se povalují po okolí, jako například ze staré lednice. Za bar se naskládá občerstvení a případně vybavení, které soundsystém dokázal zajistit, jako je funkční lednice nebo rychlovarná konvice. Před bar se postaví cedule s nabídkou a cenami nebo je také možné lahve od alkoholu rovnou vystavit. Bar je dalším příkladem toho, jak se princip DiY realizuje v praxi – nabídka baru vypadá podle toho, kolik se nashromáždilo peněz na nákup občerstvení, případně kolik času se vyšetřilo na výrobu předmětů k prodeji.

Nabídka baru

Na baru se prodává občerstvení ve formě základních alkoholických a nealkoholických nápojů, které se podávají do kelímků, někdy i jídlo. Podoba baru závisí kromě nabídky také na lidech, na tom, jakými způsoby se na něm chtějí podílet, od přípravy nápojů až po přístup k zákazníkům (např. barmanská průprava při přípravě míchaných nápojů, aktivní versus pasivní prodej apod.).¹²⁹

Význam baru pro SS

Sekundárním účelem baru je zisk peněz na provoz freeparty, jedná se o nevýdělečnou činnost soundsystému. Některé soundsystémy se také prostřednictvím baru sebeprezentují, prodávají zde různé spotřební předměty s logem soundsystému či vinylové desky, které nahrály.

Když bar není

Pokud bar na freeparty není zařízen, opět se uplatňuje filosofie Do it Yourself. Návštěvníci si s sebou přivezou vlastní nápoje, které mají většinou připravené v plastových láhvích, ze kterých rovnou pijí. Přivezou si také vlastní jídlo, které si sami připraví. *Do ohně strčíš plechovku guláše na klacku, kterous otevřel kamenem a lžící a sklízíš ovace, když vyndáš sklenici okurek nebo podobnej krutovýcht* [věc, která se perfektně hodí k dané situaci]. Slušností je nabídnout okolí ze svého a není žádnou výjimkou, když někdo přímo o ochutnávku požádá.

Ohniště

Ohniště, stejně jako bar, není prostorem, který by vznikal nutně na každé privátní freeparty, nicméně pokud se jeho realizace někdo ujme, je přínosným prvkem. Primární činností, probíhající u ohniště je konverzace.

Výbava ohniště

Někdy jsou základy ohniště někde v prostoru umístěny, ale je možné ho celé vytvořit. Ti, co se ujmou jeho realizace, a nemusí to být přímo členové soundsystému, ohraničí prostor pro oheň obvykle kameny a nanosí z okolí dříví na podpal. Dále je vhodné umístit sem několik větších dřevěných klád na sezení. Ohniště je dalším příkladem filosofie DiY.

¹²⁹ Zúčastněné pozorování

Konverzace

Jelikož je ohniště vzdálené od hlučné stěny, lidé se tu tím pádem vzájemně lépe slyší, nemusejí se překřikovat a díky planoucímu ohni na sebe lépe vidí, navíc si tu mohou sednout, splňuje ohniště základní podmínky pro pohodlnou konverzaci.

Další činnosti

V případě zimy se u ohniště návštěvníci mohou ohřát či dokonce přespát. Je možné si tu lze usušit mokré oblečení či boty. Dále je tu možnost tepelně si zde upravit jídlo, které se může stát opět kolektivní záležitostí stejně jako konzumace nápojů či marihunay.¹³⁰ *Z grilu se casem stalo ohniste, okolo kteryho sedla vetsina lidi, nekdo vytahnul brambory a hodil je okolo, muj napad hodit tam jeste konzervu fazoli se setkal s uspechem a az se brambory udelaly, hodili jsme je do te konzervy a misto brka [jointa] jsme si podavali konzervu, lzici a chleba.*¹³¹

Okolí freeparty

Posledním prostorem, který je rovněž součástí freeparty, je její okolí. Okolí tvoří hranici freeparty, která odděluje freeparty od okolního civilizovaného světa. Okolí je místem soukromí, na rozdíl od ostatních prostorů, které jsou prostory veřejnými. Určují ho tedy aktivity, které má návštěvník potřebu provádět v soukromí.

Činnosti

Jelikož je okolí místem soukromí, chodí sem návštěvníci konzumovat ostatní drogy (kromě marihuany) jejichž požitím se nechtějí chlubit, požití drog spíše vyzozoruje okolí z jejich chování. Kvůli soukromí sem dále návštěvníci odcházejí na toaletu či přenocovat.

V případě, že je freeparty vícedenní, probíhá v určitém cyklu. K největší aktivitě dochází u aktérů v noci, přes den jsou aktéři v útlumu, odpočívají a načerpávají energii. Hierarchie času je na freeparties převrácena. Doba útlumu se poté využívá k činnostem, které se s freeparty přímo nespojují. Těmito aktivitami návštěvník také uniká kolektivu, aby mohl být o samotě či jen s jedním, popř. několika návštěvníky. Návštěvníci vydávají do okolí na procházku či výlet. Pokud je hezké počasí a je v okolí možnost koupání, vyráží k vodě. Těmito aktivitami ale už mnohdy hranici freeparty překračují a vydávají se tak do civilizovaného světa. S jistotou můžeme říci, že tuto hranici překračují v okamžiku, kdy se vydávají do obchodu či restaurace pro občerstvení.

¹³⁰ Zúčastněné pozorování

¹³¹ *Diskusní server* [online]. 23. 5. 2011 [cit. 2011-06-14],

Činnosti nezávislé na prostoru

Na freeparty se objevuje i chování, které s freeparty primárně nesouvisí. Následující činnosti nemusí probíhat na konkrétním místě, například hra se psem, sportovní aktivity a fotografování. Opuštěné objekty jsou také častým místem působení tzv. airosoft'áků, hráčů airsoftu, kteří nemají s aktéry freeparties nic společného a vyskytují se tu cíleně pouze kvůli hře, nezávisle na freeparty.

Ukončení freeparty

Freeparty ukončuje soundsystem obvykle podle svého uvážení (vzhledem k počtu přítomných návštěvníků, finančním zůstatkům, počasí a povinnostem, které členi soundsystému mají mimo rámec freeparty). Někdy se ovšem může stát, že nastanou komplikace a freeparty se musí nečekaně ukončit navzdory původním plánům. Komplikace nejčastěji způsobují policisté nebo to, že se něco z aparatury porouchá.

Freeparty končí v okamžiku, kdy se vypne hudba a rozestaví se stěna. Aparatura se naskládá do dodávky. Prostor se uklidí od odpadků do igelitových pytlů, které se odvezou spolu s aparaturou a vyhodí do odpadkových kontejnerů. Pneumatiky a další předměty, které na místě již byly a dají se znovu použít, se zde nechají.

Prostor, který na freeparty vzniká je pokaždé jiný. Nejenom, že se freeparties konají na různých místech, ale i stejné místo prochází v průběhu měsíců a let různými změnami. Navíc každý soundsystem si podle konceptu DiY uzpůsobuje stejný prostor jinak, zvláště vzhledem k finančním možnostem a vlastním představám. V průběhu své existence přichází soundsystem také na nové nápady, jak freeparty a samotný prostor vylepšovat.

Abych ukázala, jak takový prostor privátní freeparty může vypadat, příkládám v příloze fotku zobrazující několik prostorů privátní freeparty najednou a k tomu dvě mapky prostoru dvou privátních freeparties, kterých jsem se účastnila. (viz obr. č. 12 s. 75, map. č. 1 a č. 2 s.76)

Tuto kapitolu zakončím důvody, kvůli kterým návštěvníci na freeparty podle insidera přišli. *To je jednoduchý ne...co mrdaj bedny přišli za hudbou... ten co lita od cloveka ke cloveku shani fet a proto dorazil na party... ten u koho se zastavi na ni prisel vydelat... a ty co sou u baru a naramne se bavi prisli na pokec...a ti kluci opodal co ocumujou dav prisli balit kundy...a to jak se kazdej bavi je irelevantni pac kazdej ma to svoje;)*¹³²

¹³² Diskusní server [online]. 18. 12. 2008 [cit. 2011-06-14],

10. Popis freeparty v kontrastu k privátní freeparty

Abychom viděli, jak se jednotlivé freeparties od sebe mohou lišit, popíši teď, jak se od privátní freeparty liší freeparty neprivátní. (místa konání freeparties viz tab. č. 8, s. 67) Hlavní rozdíly mezi těmito dvěma druhy freeparties jsou následující: počet návštěvníků, povaha freeparty z hlediska legality, profesionalita aparatury, velikost pozemku a množství „atrakcí“ a nakonec lepší zázemí.

Počet návštěvníků

Typickým příkladem takovéto freeparty je např. czarotek, freeparty pořádaná na svátek pálení čarodějnic 30. dubna a zahajující sezónu freeparties. „CzaroTek je nejen oslavou začátku sezony venkovních akcí, ale i okamžikem, kdy travelleři, v našich podmínkách hlavně sezonní, opouštějí svá zimoviště a znovu vyrážejí na cesty. CzaroTek je podobně jako otvírání řek u vodáků záležitostí pravověrných příslušníků tvrdého jádra.“¹³³ Czaroteků se po České republice hned několik, několik z nich pro stovky až tisíce účastníků, trvajících déle než víkend, můžeme zařadit dokonce mezi teknivaly.

Prvním rozdílem oproti privátní freeparty je počet návštěvníků, kterých je zde několik desítek až stovek. Ti se vzájemně neznají a z toho vyplývá větší anonymita a menší solidárnost na těchto freeparties.

Povaha freeparty z hlediska legality

Tyto freeparties se pořádají většinou pololegálně až legálně. Kritici namítají, že už se o freeparty v pravém smyslu nejedná, protože takováto freeparty přichází o svobodný duch a podvoluje se nařízením „shora“, ale ke komerčním parties mají tyto parties stále ještě daleko.

Alexandr Budka popisuje své pocity z legálního czaroteku. Pod tlakem úřadů podle něj ustoupila do pozadí živelnost a utajenost subkultury a myšlenka svobodného kočovnického užívání pozemků bez ohledu na vlastníka. Pravověrný zastánce subkulturní ideologie by podle Budky mohl namítnout, že se tak z freeparty stává komerční akce mainstreamové společnosti, přesto si Budka, že myslí, že svobodná atmosféra z freeparty nevyprchala. Rozdílů oproti komerčním akcím našel mnoho: žádná loga sponzorů, ploty, organizátoři, vstupné, ochranka, zákulisí. Místo ohraničených a hlídaných zón pro vystupující jsou tu přirozeně respektované

¹³³ BUDKA, Alexandr. Dobře udělaný začátek sezóny. *A2* [online]. 2006, č. 19, [cit. 2011-06-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/19/dobre-udelany-zacatek-sezony>>.

zóny soundsystémů a jejich dodávek. Psi nemusejí být uvázaní na vodítku a spolu s lidmi nejsou v pohybu ničím omezováni.¹³⁴

Profesionalita aparatury

Dalším rozdílem je profesionalita aparatury, její velikost a výkon. Na větších freeparties vystupují spíše velké soundsystémy, které na scéně již několik let působí. Mají za sebou historii, během které se jejich aparatury zdokonalovaly a rozrůstaly, jejich technika je o mnoho vyspělejší než technika malých soundsystémů. Všechna jejich výbava je větší, silnější, lepší: stěna, zvuk, přístroje, agregáty apod., oproti výbavě malých soundsystémů, které organizují privátní freeparties. To ovšem neznamená, že by velké soundsystémy nepořádaly privátní freeparties, pokud tak činní berou si na ně méně aparatury.

Velikost pozemku a množství „atrakcí“

Čtvrtým rozdílem je velikost pozemku, který umožňuje více stagi. Tyto freeparties se konají na ploše, které má několik stovek metrů čtverečních a vměstná se sem tudíž několik soundsystémů se svou stěnou, aniž by se navzájem zvukově rušily. Klasicky se freeparty koncipuje tak, aby každá stage zastupovala jiný hudební žánr, nejlépe v široké škále, například tak, že na jedné stagi hraje rychlé a tvrdé tekno, a druhé jungle a na třetí potom klidný a pomalý chillout či reggae. Další možností je také sestavit stěny dvou i více systémů dohromady tak, aby tvořily jednu masivnější stěnu se silnějším zvukem.

Součástí velkého prostoru jsou rovněž různé stánky, které jsou tu nezávisle na soundsystémech. Takovým stánkem je například tzv. čajovna, která slouží k odpočinku. Je to stan designovaný v orientálním stylu, sedí se zde na zemi na měkkých barevných polštářích, hraje tu pomalejší orientální hudba, návštěvníci si tu mohou vybrat z pestré nabídky čajů a pokouřit si z vodní dýmky různé druhy tabáku.¹³⁵

Dalším takovým stánkem je tzv. space bar. Je to stánek, kde se dají koupit různé stimulanty a energetické výrobky, zejména na přírodní bázi. Mají zde vyvěšený ceník, kde si můžete přečíst jaké *nakopávače*, *urychlovače*, bylinné extrakty a afrodisiaka prodávají, za jakou cenu

¹³⁴ BUDKA, Alexandr. Dobře udělaná začátek sezóny. A2 [online]. 2006, č. 19, [cit. 2011-06-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/19/dobre-udelany-zacatek-sezony>>.

¹³⁵ Terénní poznámky, 30. 4. 2009

a jaké je jejich doporučená denní dávka. Pokud je v ceníku uvedena informace „více zboží na baru“, může naznačovat prodej poloilegálních až nelegálních lehkých drog.¹³⁶

Velikost plochy, množství lidí, aut, stanů, stánků a různých dekorací může vést k dezorientovanosti. Svůj zážitek opět popisuje Alexandr Budka. „Nikde není nic jako hlavní pódium se zaručenými hvězdami, orientovat se je nutno intuitivně a silné zážitky mohou číhat kdekoli. Atmosféra připomíná kombinaci karnevalu a Matějské pouti, oblíbenou atrakci si ale musí najít každý sám. Někdy to není lehké. Před několika lety na jedné velké free akci jsem až druhý den večer, v okamžiku, kdy se zdálo, že mě nemůže už nic překvapit, náhle zabloudil na louku plnou aparatury a divokých dekorací. Byla několikrát větší než to, co jsem do té doby považoval za celou akci, a po zbytek noci jsem se, ač naprosto střízlivý, přesouval od scény ke scéně a zoufale hledal svou dodávku.“¹³⁷

Zázemí

Na těchto freeparties je konečně také lepší celkové zázemí. Je to zázemí samotných soundsystémů, mají více dodávek a ty jsou také větší a lépe upravené na dlouhodobější cestování. Je to dobře zásobený velký bar se sezením a zastřešením. Je to lepší sociální zařízení, od mobilních toalet a nádrží s pitnou vodou až po klasické toalety, umyvadla a sprchové kouty např. v kempech. V případě kempu se nabízí i pohodlnější ubytování v chatičkách.

V příloze dvě mapky prostoru neprivátních freeparties, které jsem navštívila a jednu fotografii celého prostoru. (map. č. 3 a č. 4 s. 77, obr. č. 13, s. 75)

¹³⁶ Terénní poznámky, 30. 4. 2009

¹³⁷ BUDKA, Alexandr. Dobře udělaný začátek sezóny. *A2* [online]. 2006, č. 19, [cit. 2011-06-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/19/dobre-udelany-zacatek-sezony>>.

11. Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se snažila ukázat, jak se realizuje subkultura freetekno prostřednictvím události zvané freeparty. Podoba freeparty je výsledkem vzájemného působení 3 faktorů: prostředí, soundsystému a návštěvníků. Prostředí přitom představuje výchozí rámec, který je dále ustanovován činností obou skupin aktérů. Na jedné straně soundsystémem, který freeparties organizuje a na straně druhé jsou návštěvníky, kteří na freeparties jezdí konzumovat zábavu. Z návštěvníků se ale ještě vyděluje skupina účastníků, kteří sice na freeparty přijíždějí za zábavou stejně jako návštěvníci, nejsou ale pouhými konzumenty, naopak jsou ochotni soundsystému vypomoci či se zapojit do freeparty jinými způsoby. Kromě účastníků můžeme z návštěvníků vydělit ještě dvě generační skupiny, které mají na freeparty a všechno co s ní souvisí odlišný názor. Freeparty se tak utváří na průsečíku zájmů a chování všech těchto skupin.

Samotnou freeparty jsem se pokusila zachytit v celém jejím průběhu, od přípravy, přes samotné konání až po její konec. Skrze prostory, které se na ní ustanovují primárně prostřednictvím soundsystému, který freeparty pořádá. Tyto prostory potom určuje primární aktivita, která na nich probíhá, přestože zde rovněž probíhají i činnosti sekundární. Prostory tedy jsou sice vymezené skrze činnost soundsystému, nicméně jejich hranice se rozoostřují a skrze proplétání aktivit dochází také, a dochází k proplétání prostorů.

V jednotlivých prostorech freeparty se tak skrze aktivity aktérů uplatňuje princip „Do it Yourself“, rovnost, vlastní pravidla a úctu. Míra uplatnění subkulturní ideologie se liší v závislosti na typu freeparty, resp. na její velikosti. Nejsilněji se uplatňuje při tzv. privátní freeparty, což je nelegální freeparty menšího rozsahu co se týče velikosti pozemku, množství lidí a síly zvuku, jak je patrné z kontrastu k freeparty neprívátní.

Nejsilnějším způsobem se uvedených z hodnot projevuje filosofie „Do it Yourself“, trůfám si tvrdit, že koncept „DiY“ prostupuje celou freeparty, všechny její aspekty od přípravy až po její konec. Do určité míry je možné freeparty chápat jako alternativu kapitalistické společnosti, kterou si členové subkultury dočasně sami vytváří. Utváří si jakousi ideální společnost založenou na rovnosti a zavádějí si v ní vlastní liberální pravidla. Ovšem aby taková společnost za takových pravidel mohla fungovat, je třeba, aby se nejen všichni vzájemně respektovali, ale aby projevovali úctu i prostředí a věcem.

12. Použitá literatura a prameny

BALKOVÁ, Ivana. *Pohled na technoparty Czechtek ze strany příznivců techno a policistů*. České Budějovice, 2007. 68 s. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta.

BALOG, Peter. *Freetekno jako pritikultura*. Praha, 2009. 53 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií.

BEAUFORT, Martin. *Techno - communitas: fenomén freetekno jako snaha o únik ze sociálního řádu*. Plzeň, 2007. 74 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita, Fakulta filosofická.

BEDNAŘÍKOVÁ, Vendula. *Specifika užívání drog na freetekno parties*. 2010. 139 s. Diplomová práce. Univerzita Palackého, Filosofická fakulta.

BINKOVÁ, Kateřina. *Život jako čajový obřad*. Praha, 2009. 122 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií.

BRODILOVÁ, Zuzana. *DIY karnevaly a politika*. Brno, 2009. 75 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.

BUDKA, Alexandr. Dobře udělaný začátek sezony. *A2* [online]. 2006, 19, [cit. 2011-06-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/19/dobre-udelany-zacatek-sezony>>.

BUKÁČOVÁ, Lucie. *Drogy, jako součást životního stylu vyznavačů technohudby*. Brno, 2007. 82 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Katedra sociální pedagogiky.

BURDYCH, Milan. *Příspěvek k problematice vymezení elektronické taneční hudby, se zaměřením na počátky technu*. 2009. 44 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filosofická fakulta.

České tekno - specifika viděné očima insidera. *Britské listy* [online]. 12. 8. 2002, [cit. 2011-06-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/11257.html>>.

ČOPJAKOVÁ, Kateřina. Zpátky ke kořenům. *Respekt* [online]. 27. 8. 2007 [cit. 2011-06-14]. Dostupný z WWW: <<http://czechtek.bloguje.cz/580501-technari-podle-respektu-hledaji-ztraceny-raj.php>>.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 1993. 374 s.

- Do It Yourself: Techno scéna a ilegální parties. *Bristké listy* [online]. 5. 8. 2002, [cit. 2011-06-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/11192.html>>
- ERIKSEN, Thomas Hylland . *Sociální a kulturní antropologie*. Praha: Portál, 2008. 407 s.
- Freetekno* [online]. [cit. 2011-06-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.freetekno.cz/>>.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál, 2005. 407 s.
- HEŘMANSKÝ, Martin. Pozorování při zkoumání sociálního prostředí. *Úvod do společenskovedního výzkumu* [online]. 2009, [cit. 2011-06-19]. Dostupný z WWW: <<http://moodle.fhs.cuni.cz/>>.
- Heřmanský Martin – Novotná Hedvika, Hudební subkultury. In Janeček Petr (ed.): *Nové pověsti české – folklor atomového věku*. Praha: Fakulta humanitních studií UK a Národní Muzeum, 10 str. rkp.
- HOUDKOVÁ, Aneta. *Komunikace subkultury freetekno*. Brno, 2008. 110 s. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.
- HORKÁ, Markéta. *Freetekno jako nový kmen*. Uherské Hradiště, 2007. 41 s. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.
- HROUDA, Jan. *Freetekno*. Praha, 2004. 46 s. Absolventská práce. Vyšší odborná škola publicistiky.
- JONES, Delmos J. Na cestě k domorodé antropologii. *Biograf* [online]. 2006, č. 39, [cit. 2011-06-19]. Dostupný z WWW: <http://www.biograf.org/index.php?aktivni=autori&filtr_autori=537&razeni_autori=ORDER+BY+cislo+desc>.
- KAWULICH, Barbara. Participant Observation as a Data Collection Method. *FQS* [online]. May 2005, vol 6, no 2, [cit. 2011-06-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/viewArticle/466>>.
- KELLYOVÁ, Irina. Nemyslete, ale jednejte. *A2* [online]. 2008, č. 9, [cit. 2011-06-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2008/9/nemyslete-ale-jednejte>>.
- KELLYOVÁ, Irina. No system. *Bristké listy* [online]. 20. 9. 2004, [cit. 2011-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/19809.html>>.

- KELLYOVÁ, Irina. Od freefestu k mediateku. *A2* [online]. 2006, č. 32, [cit. 2011-06-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.advojka.cz/archiv/2006/32/od-freefestu-k-mediateku>>.
- KLOUZALOVÁ, Pavla. *Bleší trh kolbenova*. Praha, 2010. 74 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií.
- KOČANDRLE, Vilém. *Freetekno a travellerství*. Plzeň, 2008. Bakalářská práce. Západočeská univerzita, Filosofická fakulta.
- KOLÁŘOVÁ, Libuše. *Mediální obraz „kauzy Czechtek 2005“ optikou teorie morální paniky*. Brno, 2007. 121 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.
- KOUBKOVÁ, Veronika. *CzechTek 2005*. Brno, 2008. 40 s. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.
- KUBĚNA, Roman. *Rave Scene As a Specific Part of Youth Culture in Britain*. Brno, 2007. 39 s. Bakalářská práce. Masaryk University, Faculty of Arts.
- LEDABYL, Ondřej. *Politizace a sekuritizace techno kultury v ČR*. Brno, 2007. 96 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.
- NANORU, Michal. CzechTek: symbolická válka. *MF Dnes*. 8. října 2005, Dostupný také z WWW: <<http://czechtek.bloguje.cz/223583-pokus-podivat-se-nejen-na-czechtekove-leto-z-odstupu-a-v-souvislostech-bez-pover-a-iluzi.php>>.
- NEDBÁLKOVÁ, Kateřina. *Spoutaná rozkoš*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006, 198 s.
- NĚMEC, Jan. One tribe, one vibe. *Britské listy* [online]. 31. 7. 2003, [cit. 2011-06-09]. Dostupný z WWW: <http://blisty.cz/art/14905.html>.
- ŘEHÁČEK, Martin. *CzechTek 2005*. Praha, 2008. 77 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd.
- SOKÁČOVÁ, Linda. „...nenechat se sežrat soukolím systému“. *Britské listy* [online]. 19. 9. 2004, [cit. 2011-06-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/19810.html>>.
- SPRADLEY, James P. *Participant observation*. Minnesota: Holt, Rinehart and Winston, 1980. 195 s.

SÄRKOZYOVÁ, Karla. *Freeparty*. Most, 2003. 83 s. Absolventská práce. Vyšší odborná škola sociálně právní.

THORNTON, Sarah. *Club cultures*. New England: University Press of New England, 1996. 191 s.

TILLEY, Christopher. *A Phenomenology of Landscape: Places, Paths and Monuments*. Michigan: Berg, 1994. 221 s.

URBANCOVÁ, Radka. *Konstrukce mediálního obrazu tekno party Czechtek*. Olomouc, 2008. 83 s. Diplomová práce. Univerzita Palackého, Filosofická fakulta.

VALENTA, Jan. *Nekonvenční politický konflikt a občanské iniciativy: CzekTek 2005*. Praha, 2009. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita.

WIMMER, Lukáš, *Freetekno a Czechtek 2005*. Praha, 2006. 141 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd.

WILLSON, Brian. *Fight, flight or chill*. Ontario: McGill-Queen's Press, 2006. 216 s.

WINKLER, Petr. *Rituál, LSD a freetekno*. Mladá Boleslav, 2005. 58 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Katedra sociální práce.

ZAJDÁKOVÁ, Svatava. *Subkultury mládeže - subkultura freetekno*. Brno, 2005. Absolventská práce. Vyšší odborná škola sociální.

ŽÁKOVÁ, Jitka. *Nomádi nového věku*. Brno, 2007. 87 s. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta.

ŽÁKOVÁ, Jitka. *Subkultura tekna ve spojení s novými médii*. 2010. 64 s. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filosofická fakulta.

13. Přílohy

Tabulky

Obsažené pojmy	Významový vztah	Nadřazený pojem
Prodej drog	7. means end	Financování soundsystému
Prodej spotřebních předmětů	Jsou způsoby	
Nezdaněné přívýdělky		
Prodej občerstvení		
Zaměstnání		
Sociální dávky		
Finanční výpomoci, dary a sponzoring		
Prodej desek		
půjčky		

Tab. 1: Doménová analýza – způsoby financování soundsystému

Obsažené pojmy	Významový vztah	Nadřazený pojem
Úklid prostoru před/po	7. means - end	Jakými se návštěvník stává účastníkem freeparty
Zabezpečení prostoru (nebezpečná místa, zakrytí oken)	Jsou způsoby,	
Výpomoc s aparaturou (Dovoz/ odvoz aparatury, Stavění/ rozestavění stěny, Nošení aparatury, Zapojení aparatury...)		
Dokumentace (focení, natáčení videa, report)		
Produkce hudby		
Výpomoc s letáky (návrh, tisk, stříh, roznos, výlep...)		
Výroba výzdoby		
Komunikace s účastníky (informování, doporučení kontaktů...)		
Performance		
Výpomoc s barem (nákup, odvoz, prodej...)		
Poskytnutí/ vypůjčení peněz		
Přívoz/ odvoz návštěvníků		

Tab. č. 2: Doménová analýza -způsoby účasti na freeparty

Obsažené pojmy	Významový vztah	Nadřazený pojem
Vybrání místa	8. segmence	Pořádání privátní feeparty
Nashromáždění peněz	Jsou kroky v	
Stanovení data		
Informování návštěvníků		
Zajištění dopravy		
Zajištění občerstvení		
Vypůjčení komponentů k aparatuře		
Zajištění prostoru		
Ustanovení prostorů		
Rozestavění aparatury		
úklid		
odvoz		

Tab. č. 3: Doménová analýza – kroky při pořádání privátní feeparty

Obsažené pojmy	Významový vztah	Nadřazený pojem
Výpomoc	1. strict inclusion	Činností na freeparty
Příprava občerstvení	Jsou typy	
Konzumace občerstvení (pití, jídlo, drogy)		
tancování		
Poslouchání hudby		
Konverzace		
Produkce hudby		
Spaní, odpočinek		
Performance		
Výzdoba		
Úklid		
Dokumentování (focení, natáčení videí)		
Činnosti nezávislé na freeparty		

Tab. č. 4: Doménová analýza - typy činností na freeparty

Obsažené pojmy	Významový vztah	Nadřazený pojem
Neúplné informace na letáku	7. means-end	Utajit místo party
Specifická distribuce letáků	Jsou způsoby, jak	
infolinka		
Telefonní číslo		
„Ask your friends“		

Tab. č. 5: Doménová analýza – způsoby, jak utajit místo konání freeparty

Obsažené pojmy	Významový vztah	Nadřazený pojem
sezení	7. means-end	automobilu
Spaní, relaxace	Jsou možnosti využití	
Intimní styky		
Ochrana před počasím (zimou, deštěm)		
konverzace		
Konzumace (občerstvení, drog)		
doprava (aparatury, lidí, věcí)		
vaření		
bydlení		

Tab. č. 6: Doménová analýza – možnosti využití automobilu

Obsažené pojmy	Významový vztah	Nadřazený pojem
Psychedelické obrazce	1. strict inclusion	Výzdoby
Geometrické obrazce	Jsou motivy	
roboti		
stroje		
kombinace černé a bílé barvy		
kombinace červené, žluté a zelené barvy		
číslo 23		
skulptury		
slunce		
Motiv z místa konání freeparty		
Výstražný trojúhelník		
Hudba (bedny, reproduktory, desky, sluchátka, noty...)		
spirála		
Jméno soundsystému		
tančící lidé		
podobizny Boba Marleyho		

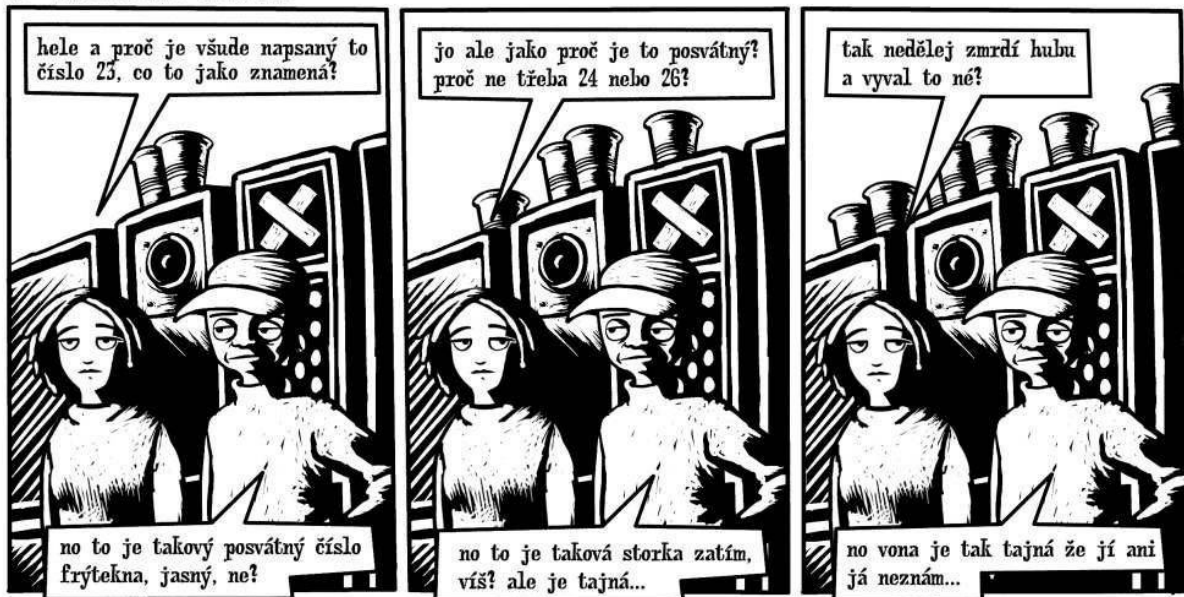
Tab. č. 7: Doménová analýza – druhy výzdoby

Obsažené pojmy	Významový vztah	Nadřazený pojem
kemp	5. location for action	Pořádání freeparty
louka	Jsou místa pro	
les		
squat		
bývalý sklad		
bývalá tovární hala		
Bývalý vojenský prostor		
Bývalé letiště		
stavení		
park		
koupaliště		
opuštěný objekt		
pole		
zahrada		
vodárna		
bunkr		

Tab. č. 8: Doménová analýza – typy místa konání freeparty

Obrázky

23 - NEJLEPŠÍ ČÍSLO VŠEHOMÍRA

Obr. č. 1: číslo 23 (Diskusní server)

PRAŽSKÁ FAUNA, oddíl teknomilní ještěři (řád bezpáteřních)

Chiranosaurus tekk (viz obr. 23)

Ještěři tohoto druhu se rádi zdržují v tmavých místech, přitahují je hlasité rytmické zvuky v rozhraní mezi 23 Hz az 23 kHz. Jedná se o zvíře teknomilné. Své úkryty opouštějí zejména večer, můžeme je ale spatřit i brzy ráno, denní světlo jim však nedělá dobře. Živí se zejména papírem, falešným amfetaminem a různými bobulemi. Někteří samci také sběračstvím. Tento druh je zajímavý tím, že ačkoliv bylo zničen jeho původní biotop v lokalitě zvané Harfa, dokázal se bez menších problémů adaptovat na drsnější podmínky bývalé tovární haly Chirana. Poměr velikosti mozku na kilogram živé váhy je mizivý, avšak maskovací schopnosti jsou velmi vyvinuté. Pokud se s ním setkáte, můžete si jej snadno ochočit pomocí drobásku, dlouhého papírku či špičku. V době paření vydávají nelidské zvuky, které zní asi takto: "ciwue nemaley stáweg pitcho richtaaaaáááá"

Obr. č. 2: ještěr teknomilný (Diskusní server)

Obr. č. 3: Bahňáci

Obr. č. 4: Vytuhlík (Diskusní server)

Obr. č. 5: Leták (Diskusní server)

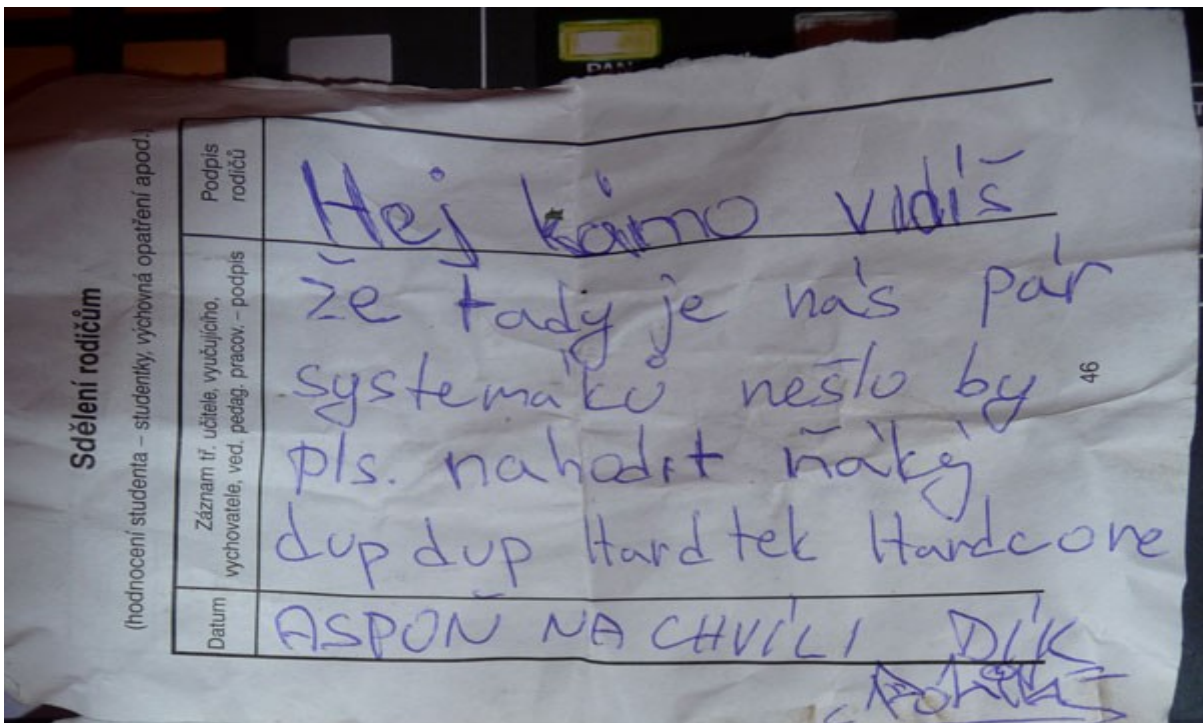
Obr. č. 6: vnitřní prostor dodávky, uzpůsobený k bydlení (Diskusní server)

Obr. č. 7: Výzdoba stěny (Diskusní server)

Obr. č. 8: DJ v backstagi (Internetová sociální síť)

Obr. č. 9: Komunikace návštěvníka s DJem (Diskusní server)

Obr. č. 10: taneční prostor(www.rajce.idnes.cz)

Obr. č. 11: Bar (www.rajce.idnes.cz)

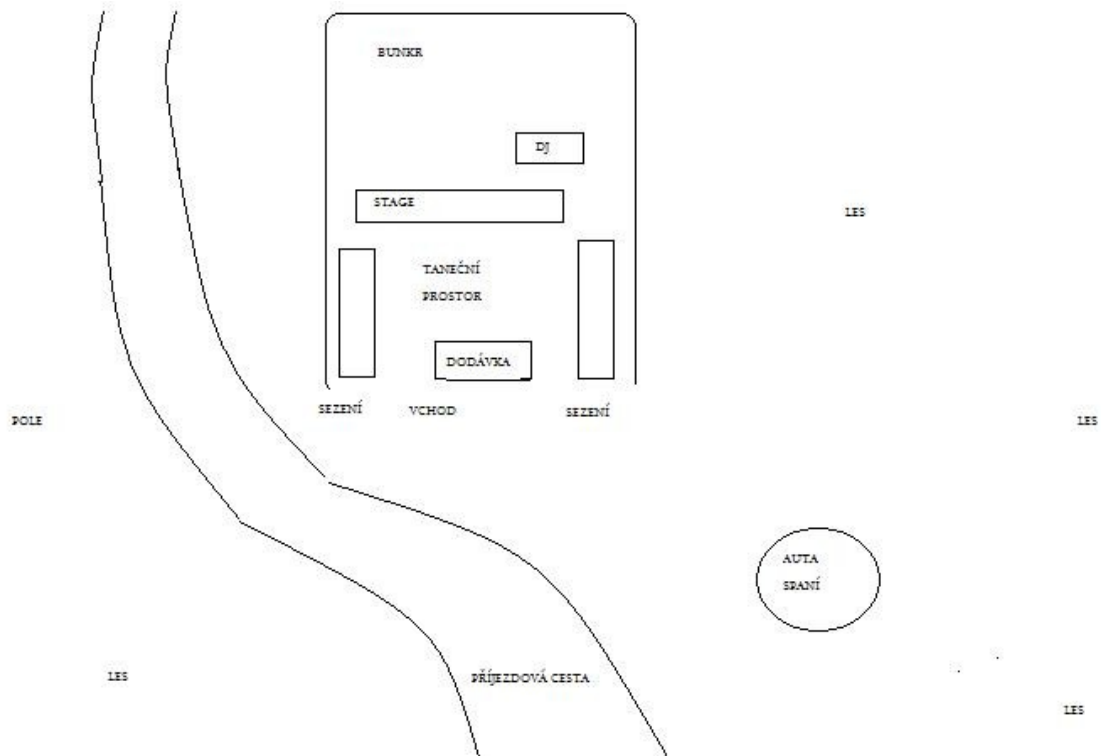

Obr. 12: Prostory privátní freeparty - vepředu backstage, stěna, vzadu taneční prostor, napravo bar (www.zkzq.xf.cz)

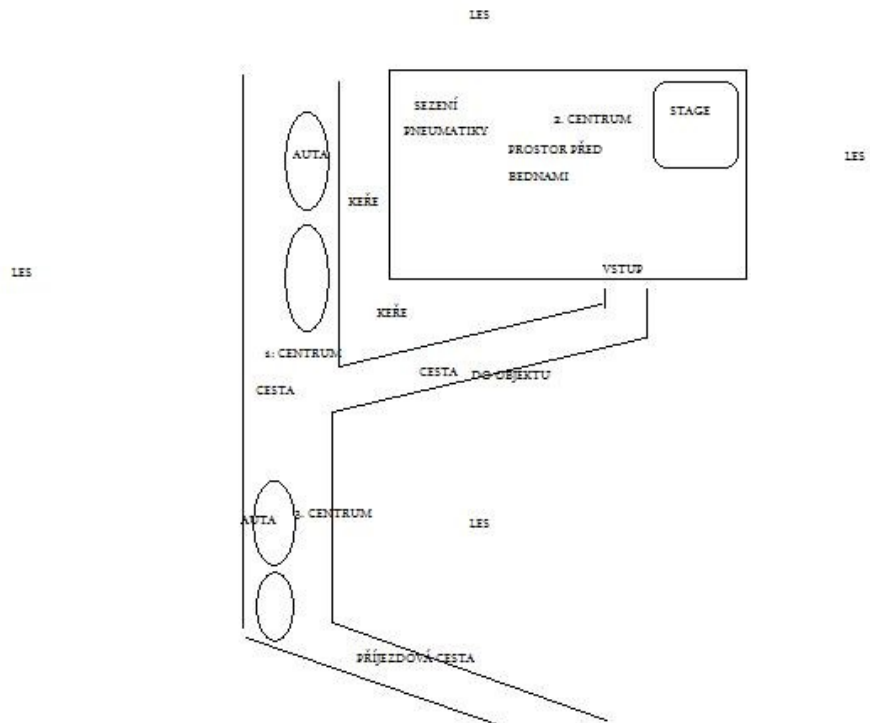

Obr. 13: celá freeparty, pohled shora (Diskusní server)

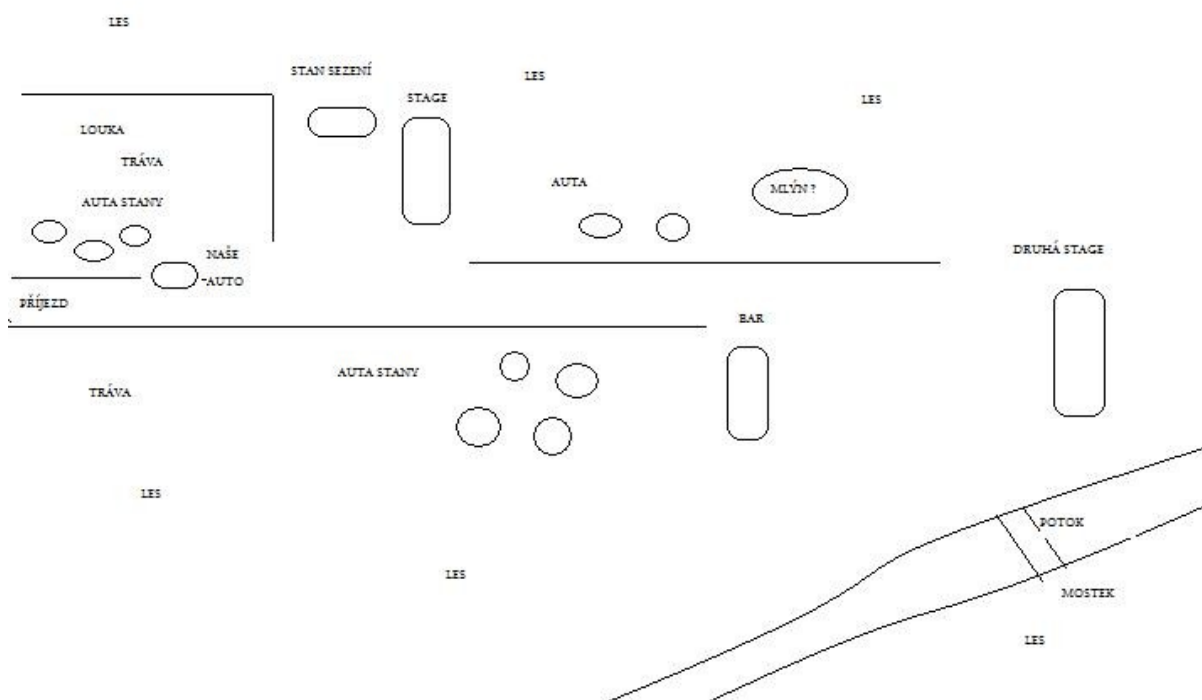
Mapky

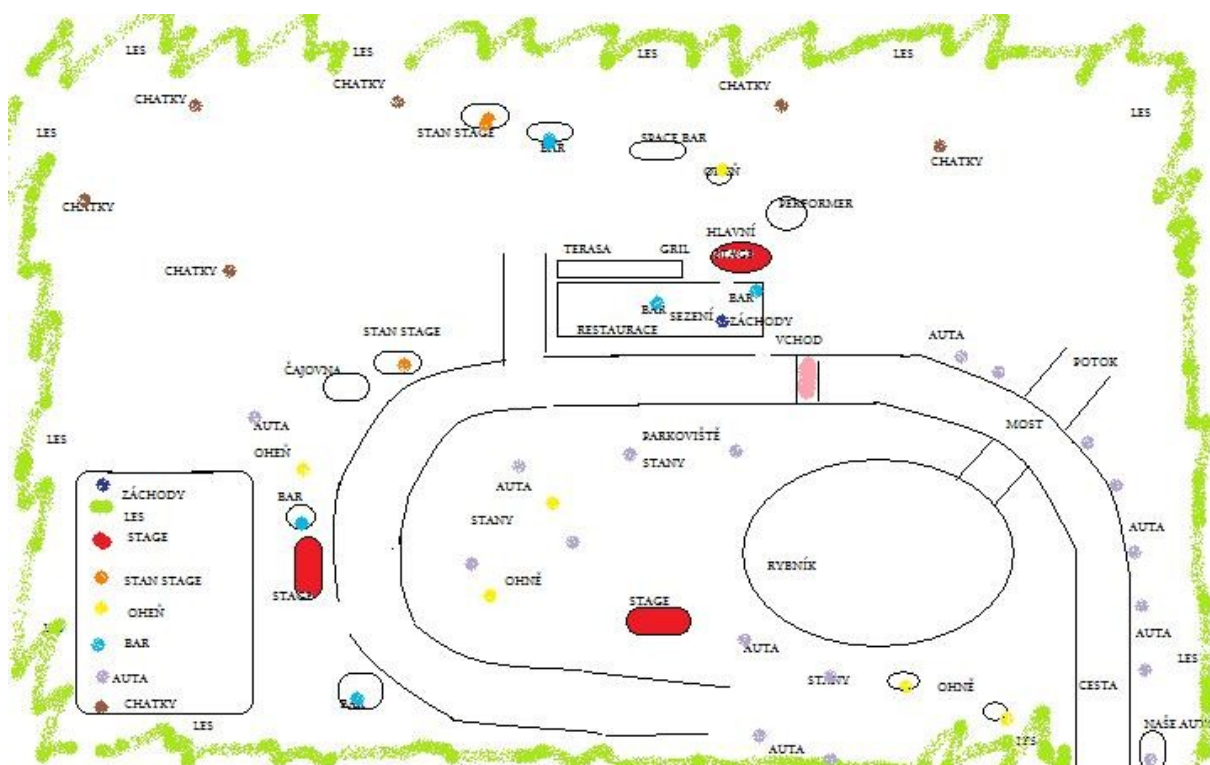
Map. č.1: privátní freeparty Točná (archiv autorky)

Map. č. 2: privátní freeparty Přehvozdí (archiv autorky)

Map. č. 3: freeparty Okoř (archiv autorky)

Map. č. 4: freeparty Růžená (archiv autorky)